
Open
MONUMENTENDAG
Leidschendam-Voorburg

Foto: Marianne Knijnenburg

Verslag Open
monumentendag 2017

De BankGiro Loterij Open Monumentendag wordt jaarlijks georganiseerd door (lokaal) de Stichting Open Monumentendag Leidschendam-Voorburg en (landelijk) het Projectbureau Open Monumentendag van de Stichting Nederland Monumentenland in samenwerking met de BankGiro Loterij. Met dit evenement willen wij gezamenlijk de aandacht voor de monumenten vergroten door dit bijzondere Nederlands cultureel erfgoed toegankelijk te maken en te behouden voor een breed publiek.

De Open Monumentendag 2017 in Leidschendam – Voorburg is mogelijk gemaakt door:

- de medewerking van de eigenaren/beheerders van opengestelde monumenten,
- de subsidie van de gemeente Leidschendam-Voorburg,
- de steun van onze sponsors:

Gemeente
Leidschendam-Voorburg

en verder m.m.v. Sport en Welzijn Leidschendam Voorburg, Tramweg Stichting, Haags Openbaar Vervoer Museum, Lionsclub Voorburg Prinses Marianne, Hoogvliet, Huygens Festival, Meeuwisse Beheer, Groenprojecten Madestein, Raad van Kerken, Fox AOB, Vluchtelingenwerk, Toerclub De Tol, Bistro NR. 11 en vele vrijwilligers.

VERSLAG OPEN MONUMENTENDAG 2017 in Leidschendam – Voorburg *rond het thema Boeren, Burgers en Buitenlui*

De stadsomroeper van weleer kreeg met de uitroep ‘Boeren, Burgers en Buitenlui’ de aandacht van de bewoners van stad en land en van de rondtrekkende mensen zonder vaste woonplaats. Ondanks de verschillen tussen hen, hadden ze ook veel onderlinge relaties, denk maar aan voedsel, handel, vervoer, markten, kermissen en volksvermaak. Die relaties zijn verbonden met talloze historische gebouwen, wegen en landerijen. Op deze Open Monumentendag is die verbondenheid getoond met openstellingen en activiteiten.

Nadat de heftige regenbuien opgetrokken waren kwam de stroom bezoekers naar de Open Monumentendag in Leidschendam, Voorburg en Stompwijk rond 12.00 uur goed op gang. Er was veel te zien en te beleven.

De focus op Stompwijk bracht veel bezoekers op de been. De openstellingen in Stompwijk en de Zouaven tentoonstelling in de Laurentiuskerk werden goed bezocht. En bezoekers lieten zich in groten getale door Stompwijk in klassieke auto's vervoeren van en naar de monumenten en activiteiten.

Rond de Sluis in Leidschendam trokken de opengestelde monumenten en de door hen georganiseerde thema gerelateerde activiteiten veel belangstelling. Ook de demonstratie van de historische baggermolen was een succes.

De posters 'Herenstraat in beeld' op ca. 80 winkelruiten in de Herenstraat en de Wielemakersslop werden enthousiast ontvangen. Verder werd in Voorburg genoten van de muziek die in het kader van het Huygens Festival in monumenten ten gehore gebracht werd.

In dit verslag blikken we terug, en ook een beetje vooruit. Alvast enkele cijfers:

- de 21 opengestelde monumenten werden rond 4.400 keer bezocht
- andere activiteiten trokken rond 850 bezoekers
- 12 nieuwe Nederlanders en 6 senioren namen deel aan specifiek voor hen georganiseerde rondritten
- bij 7 monumenten stonden door basisscholieren creatief versierde gaten-borden

De organisatie werd mogelijk dankzij de samenwerking met de gemeente, 9 sponsoren, 13 partners/vrijwilligersorganisaties en niet vergeten de inzet van 110 vrijwilligers op de dag zelf bij de monumenten en activiteiten.

“In Europa” is het thema voor Open Monumentendag 2018 op zaterdag 8 september 2017. We gaan dat graag invullen met u en andere betrokkenen. Uw ideeën zijn dan ook meer dan welkom. Wij houden u in de komende maanden op de hoogte.

I. Openstellingen en activiteiten

Algemeen

Het thema “Boeren, Burgers en Buitenlui” heeft uiteindelijk vorm gekregen in een scala van heel verschillende activiteiten rond vijf deelthema’s t.w.

- Extra focus op Stompwijk
- “Herenstraat in beeld”
- Thema-gerelateerde activiteiten bij de opengestelde monumenten in Leidschendam
- “Welkom nieuwe Nederlanders”
- Door basisscholieren als boer, burger en buitenlui creatief versierde gaten-borden

De Open Monumentendag viel dit jaar samen met het Huygens Festival en de Nationale Orgeldag wat veel muziek (en bezoekers) bracht bij de opengestelde monumenten in het Huygenskwartier in Voorburg.

In 2017 openden 21 (2016: 27) eigenaren/beheerders hun monument voor het publiek. Hiervan was 1 monument voor de eerste keer, en specifiek gericht op het thema, open. Daarnaast werden er nog op 2 andere – ook nieuwe - locaties activiteiten aangeboden. Helaas hebben 4 eigenaren/beheerders op het laatste moment moeten besluiten toch niet mee te doen met een openstelling van hun monument. Bij alle opengestelde monumenten werd door de eigenaren/beheerders informatie over of rondleidingen in het pand gegeven. Op veel plaatsen werden ook activiteiten georganiseerd (zie ook de programmakrant achterin dit verslag).

De opengestelde monumenten werden rond 4.400 keer bezocht (2016: 5.900). Daarnaast trokken de niet-monument gebonden activiteiten ongeveer 850 bezoekers. Hoewel het totaal aantal bezoekers lager was dan in 2016 en 2015 bleef het gemiddeld aantal bezoekers per monument op het peil van 2015. Op basis van landelijke ervaringscijfers gaan we er van uit dat een bezoeker gemiddeld twee à drie monumenten bezoekt. De cijfers in dit verslag gaan in alle gevallen uit van aantallen bezoeken bij een monument of activiteit.

Dit jaar is er voor de openstellingen en activiteiten in alle drie de kernen veel aandacht geweest, al variëren de bezoekersaantallen wel.

Veel kinderen hebben zich laten fotograferen bij de gaten-borden, maar uit de bijgehouden tellijsten is niet goed op te maken welk percentage van de bezoekers uit kinderen bestond.

Ook dit jaar hebben bezoekers uit andere gemeenten gebruik gemaakt van de mogelijkheid om monumenten in onze gemeente te bekijken.

Extra focus op Stompwijk

Extra focus werd dit jaar op Stompwijk gelegd, omdat dit uitstekend paste bij het thema Boeren, Burgers en Buitenlui. Daarvoor hebben we samengewerkt met de Stichting Oud Stompwijk en met hen een mooi programma samengesteld.

De eigenaren van één monument/boerderij en twee andere bijzondere boerderijen werden bereid gevonden dit jaar (voor het eerst) mee te doen, hun erf open te stellen, informatie te verstrekken, rondleidingen te geven en activiteiten voor kinderen te organiseren. Daarnaast waren bezoekers welkom in De Bles (voorheen Het Blesse Paard) en in de Laurentiuskerk. Ook de erven rondom de Molendriegang waren weer toegankelijk. Helaas werden de openstellingen van de gemalen De Antagonist en De Volharding op het laatste moment wegens omstandigheden afgeblazen.

Om het publiek te informeren over de openstellingen en activiteiten werd een folder met routekaart gemaakt met informatie over de historie van de diverse panden, evenals informatie over de activiteiten bij monumenten.

De opening van de Open Monumentendag door wethouder Bianca Bremer vond plaats in de Laurentiuskerk en werd opgeluisterd door Fanfare Juliana uit Stompwijk. De wethouder heeft na de opening een rondleiding door de Laurentiuskerk gekregen, en verder een bezoek gebracht aan andere openstellingen in Stompwijk, t.w. boerderij Akkerlust, De Bles en boerderij Weltevreden.

De door Truus Knijnenburg van de Stichting Oud Stompwijk georganiseerde Zouaven tentoonstelling in de Laurentiuskerk trok heel veel publiek (300) en bleek een groot succes. Ook voor de rondleidingen, de kerkattributen en de uitruil van boeken was de nodige belangstelling (200).

Bij boerderij Weltevreden (93) werden demonstraties rietdekken gegeven, rondleidingen verzorgd en waren panelen opgesteld met informatie over (de historie van) het monument en de boerderij.

De belangstelling voor het pand en het werk op boerderij Catharinahoeve (11) bleef helaas achter bij de verwachtingen.

Bij boerderij Akkerlust (121) werd het eerste exemplaar van de tweede druk van het boek ‘De Stompwijkse Knip’ aangeboden aan wethouder Bianca Bremer.

In tegenstelling tot eerdere berichten vanuit de gemeente kon Stompwijk toch niet per auto via de Stompwijkseweg bereikt worden.

We hebben bezoekers opgeroepen met de fiets te komen, of anders de auto te parkeren op het parkeerterrein bij Sportpark De Meerhorst. Een groot aantal in Stompwijk wonende eigenaren van klassieke auto's was namelijk bereid als 'taxichauffeur' bezoekers tussen de activiteiten en de monumenten te vervoeren. Dit loste het probleem van de slechte bereikbaarheid van Stompwijk op een goede manier op. Hier werd veelvuldig en met veel enthousiasme gebruik van gemaakt.

Na de sluiting van de Open Monumentendag startte in Stompwijk het Zomercarnaval i.v.m. het 44-jarige jubileum van Carnavalsvereniging De Gaanders.

Herenstraat in Beeld

Omdat het Huygenskwartier van oorsprong een belangrijke plaats was waar burgers woonden en waar – door de handel – boeren, burgers en buitenlui met elkaar verbonden waren, speelden de Herenstraat en de Wielemakersslop een belangrijke rol op deze Open Monumentendag met het thema "boeren, burgers en buitenlui".

Bezoekers konden door middel van de fototentoonstelling 'Herenstraat in beeld' in de etalages van de panden in de genoemde straten kennismaken met het historische erfgoed van Voorburg. Hoe zag de Herenstraat er vroeger uit, wat voor winkels en horecavoorzieningen waren er toen, hoe verplaatsten de mensen zich, wat voor kleding droegen zij? Het was zo allemaal te zien en te lezen op de 87 unieke A3-posters in de etalages.

Om het project 'Herenstraat in beeld' te realiseren is in maart van dit jaar een persoonlijk bezoek gebracht aan alle panden met het verzoek om medewerking voor deze fototentoonstelling. Bij dit bezoek werd tevens een brief met uitleg over de plannen en de doelstelling achtergelaten. Hierop reageerden de meeste eigenaren/uitbaters van deze panden zeer enthousiast. Na een aankondiging daarvan per email zijn enkele dagen voor aanvang van de Open Monumentendag alle panden wederom bezocht, nu met de unieke poster. De meesten waren zo enthousiast over de foto's, teksten en vormgeving van de poster, dat deze direct is opgehangen. En veel posters bleven ook na Open Monumentendag nog enige tijd hangen.

Voor de fototentoonstelling konden wij als makers putten uit de grote fotocollectie van de Herenstraat van het gemeentearchief van Leidschendam-Voorburg, uit de fotocollectie van Piet van Dorp en uit persoonlijke fotoarchieven van eigenaren van de panden. En dankzij de boeken "Parels van Baksteen" en "Kroniek van Voorburg" kon veel achtergrondinformatie worden verworven over deze panden. De foto's zijn in sepia afgedrukt en voorzien van teksten in een zelfde kleur.

Dit om het historische uiterlijk te benadrukken en toch een eenheid in uitstraling te bewerkstelligen. Uiteraard waren de posters door het logo van Open Monumentendag en een voetnoot duidelijk herkenbaar

Het bezoeken en aanschrijven van de panden, het verzamelen en bewerken van de foto's en teksten, het vormgeven van de posters, het mailen met de panden en het afgeven van de posters heeft alles bij elkaar veel tijd en moeite gekost maar dat was het zeker waard. De eigenaren van de panden waren zelf zeer lovend. De Herenstraat en Wielemakersslop zijn hiermee in het zonnetje gezet en de bezoekers waardeerden het zeer.

Om tijdens de Open Monumentendag de nieuwsgierigheid van bezoekers extra te prikkelen en de bezoekers zelf iets te laten doen, is bij de fototentoonstelling nog een "speurtocht/wedstrijd" uitgewerkt. Bezoekers konden de historie van de Herenstraat en Wielemakersslop beleven door het beantwoorden van een tiental vragen uit een folder, die – in drie varianten - verkrijgbaar was bij de stand van Open Monumentendag in de Herenstraat. Voor het beantwoorden van deze vragen werd verwezen naar de tekst op de posters van de verschillende panden. Bezoekers konden de posters erg waarderen maar hadden helaas weinig interesse in deze actie. Het verzinnen van de vragen, het maken van een inleidende tekst en het vormgeven van de folders heeft hierdoor niet zijn vruchten afgeworpen.

.... en verder in het Huygenskwartier

Naast de mogelijkheid om middels de posters in de etalages meer te weten te komen over de panden in het Huygenskwartier, waren er bij de opengestelde monumenten In de Wolken, Franse Kerk (332), Museum Swaensteyn en de Oude Kerk alsmede op veel andere plaatsen ook (kleine) muziekoptredens, aangeboden en georganiseerd door het Huygens Festival.

Daarnaast was in de Oude Kerk (1026) veel orgelmuziek te horen in het kader van de Nationale Orgeldag dat om 10:00 uur van start ging met orgelspel door amateur-organist Burgemeester Klaas Tigelaar. Verder werd het Carillon door Gerda Peters bespeeld, en was er een uitvoering van de ouders van kinderen van de Montessorischool Nieuw Vreugd en Rust wat veel 'fans' naar de oude Kerk trok.

Bij Huygens Hofwijck (329) en Museum Swaensteyn (158) gaven Constantijn en Christiaan Huygens resp. Prinses Marianne de bezoekers een kijkje in hun leven van weleer. In Museum Swaensteyn was speciaal voor deze dag een route uitgezet langs de vaste collectie van het museum geïnspireerd op het thema Boeren, Burgers en Buitenlui.

Het bezoek aan Huize Swaensteyn (263) riep voor velen nostalgische herinneringen op omdat men daar gewerkt had of getrouwd was. Ook de eigenaren/beheerders van de kleinere opengestelde monumenten Herenstraat 141 (50) en Kunstuitleen Voorburg (27) kijken met plezier terug op de interesse voor hun monument op Open Monumentendag.

Leidschendam / De Sluis

Door en bij de opengestelde monumenten rond De Sluis werden activiteiten rond het thema georganiseerd. Zo werden bezoekers bij Houtzaagmolen De Salamander (429) ‘meegenomen naar het verleden’ met korte historische vertellingen over de relatie van boeren, burgers en buitenlui met molen De Salamander, en met een vertelling van acteur Stef Feld over de trekvaart. Bij de HH Petrus en Pauluskerk (420) was er een opstelling van tuin- en fruitoogst en gaf Sandra van der Waart (Glasatelier Refraction) demonstraties over het vervaardigen van glas-in-lood. Een overzicht van de geschiedenis van Leidschendam, en met name de opbouw van de wijken en de plaats van de Dorpskerk daarin, was te zien bij de Dorpskerk (186). Ook voor de demonstraties van de 100 jaar oude baggermolen (196) en het Sluiswachtershuisje (156) met de verhalen van de sluiswachter over het werken ‘toen en nu’ bij de sluis was veel belangstelling.

Naast de thema-gerelateerde activiteiten was er bij Houtzaagmolen De Salamander een optreden van het Haags Instrumentaal Jeugdensemble, en konden bezoekers in de HH Petrus en Pauluskerk genieten van een fluitconcert door Rob Tempelaars en een optreden van het gemengd parochiekoor Con Amore.

De demonstraties van de 100 jaar oude baggermolen zijn een initiatief van de eigenaar Peter Meeuwisse (Meeuwisse Beheer), die de baggermolen onderhoudt, maar er helaas niet zelf bij kon zijn. De demonstraties zijn verzorgd door Arno van der Lans (Groenprojecten Madestein) en zijn vrouw die de baggermolen met een historische sleepboot naar Leidschendam hebben gevaren. Zij gaven veel bezoekers enthousiast informatie over de bouw en de werking van de baggermolen. Van de provincie en de sluiswachters is veel medewerking gekregen om de demonstraties bij de Sluis te kunnen geven.

Andere openstellingen in Leidschendam – Voorburg

Ook buiten de drie genoemde kernen konden bezoekers terecht bij opengestelde monumenten. Zoals bij Buitengoed Dorrepaal (102), bij Villa het Kruispunt (95) waar dit jaar voor de eerste maal het gehele pand opengesteld was, en bij de Sint Martinuskerk (100) met

naast een orgelconcert door Rolf van den Berg, een lezing van Kees van der Leer over en een expositie van prenten uit het boek “Sprakmakende personen in Voorburgse prentkunst” en bij Molen De Vlieger (150) met veel informatie over de werking van de molen, de taal van de molens en het belang van de molen voor het houden van droge voeten. Ondanks eerdere afspraken over openstelling op (deze) Open Monumentendag bleef het Raadhuis voor bezoekers gesloten.

Op Open Monumentendag konden bezoekers vanaf Voorburg station ook weer ritten maken met historische trams. De Tramweg-Stichting en het Haags Openbaar Vervoer Museum lieten tussen 11.00 en 18.00 uur De Blauwe Tram, de Gele Tram en de knusse Haagse stadstram uit de 20-er jaren ritten maken naar Scheveningen en naar de binnenstad van Den Haag. Velen hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

Welkom nieuwe Nederlanders

In het kader van het thema Boeren, Burgers, Buitenlui hebben we het deelthema buitenlui vertaald in aan te bieden activiteiten voor nieuwe Nederlanders. Contacten werden gelegd met Talenschool Fox Aob, Vluchtelingenwerk, de Raad van kerken en het Taalhuis om de doelgroep nieuwe Nederlanders en/of hun begeleiders te benaderen. Deze organisaties zegden hun medewerking toe en gaven suggesties voor de benadering van de doelgroep en voor aantrekkelijke activiteiten. Het leek hen dat er ook wel grote belangstelling hiervoor zou bestaan. Op basis van deze gesprekken hebben we het volgende aanbod ontwikkeld:

- Wandeling alleen, met een eigen maatje of in een groepje met begeleiding langs enkele monumenten in het Huygenskwartier;
- Wandeling alleen, met een eigen maatje of in een groepje met begeleiding langs enkele monumenten rond De Sluis in Leidschendam;
- Rondrit per fiets in een groepje met begeleiding langs monumenten in Stompwijk;
- Rondrit per bus met begeleiding langs monumenten in Stompwijk.

Voor de rondwandelingen en –ritten in een groepje kon men opstappen bij Fox Aob en bij Vluchtelingen om vandaar met een Woej busje naar het Huygenskwartier of De Sluis te worden gebracht.

Voor de nieuwe Nederlanders werden informatiebladen gemaakt voor elk van de drie kernen Leidschendam, Voorburg en Stompwijk. Hierop werd de historische achtergrond vermeld van de diverse opengestelde monumenten. Deze informatie werd vertaald in het Arabisch en Triginya.

Het aanbod is opgenomen in de (ook in het Tigrinya en het Arabisch vertaalde) wervingsflyer “Welkom nieuwe Nederlanders”, welke breed is verspreid onder de organisaties die contacten hebben met nieuwe Nederlanders. Ook is het aanbod vermeld in de lokale media en op facebook. Belangstellenden voor de groepsactiviteiten konden zich aanmelden bij Fox Aob en Vluchtelingenwerk.

Uiteindelijk gaven 40 mensen zich op voor de georganiseerde wandelingen in het Huygenskwartier en rond De Sluis. Voor de rondritten in Stompwijk was geen belangstelling. Helaas meldden zich slechts 12 personen op de dag zelf; de regen op het uur van aanvang van de tocht zal daar zeker debet aan zijn geweest. Overigens hebben deze 12 mensen en de drie begeleidende vrijwilligers het zeer naar hun zin gehad. Er zijn – voor zover bekend – slechts een paar nieuwe Nederlanders die rondwandelingen alleen of met een eigen maatje hebben gemaakt.

Al met al valt het aantal deelnemers tegen, ook gezien onze en andermans inspanningen. Ruggenspraak, achteraf, met de bovengenoemde organisaties leverde de conclusie op dat 9 September een ongunstige tijd was, daar de cursussen pas een week waren gestart toen de opgaven binnen moesten zijn. De nieuwe Nederlanders en hun docenten/begeleiders hadden hun handen vol aan het opstarten van hun eigen activiteiten. Verder had de Raad van Kerken het te druk met andere activiteiten voor persoonlijke werving. Onduidelijk is in hoeverre ons aanbod niet aansloot bij de belangstelling van de doelgroep en/of een andere wervingsopzet meer resultaat kan opleveren.

Het Grote Kinderkunstproject 2017

Het is voor de tweede maal dat wij samen met Stichting Sport en Welzijn Leidschendam-Voorburg (SenW L-V) een Kinderkunstproject organiseerden. Doel van Het Grote Kinderkunstproject is basisschoolleerlingen kunstwerken te laten maken, deze tentoon te stellen in monumenten en zo kinderen (en hun familie en vrienden) te stimuleren monumenten in hun eigen gemeente te bezoeken.

Leerkrachten en lokale kunstenaars verzorgden creatieve lessen op basisscholen over boeren, burgers en buitenlui, het thema van de Open Monumentendagen 2017. Voor het unieke samenwerkingsproject versierden kinderen (6-12 jaar) op kunstzinnige wijze grote houten platen. Deze kunstborden moesten een boer, burger of buitenpersoon voorstellen. Elk bord kreeg zijn eigen stijl, vorm en invulling. Zo werd er gewerkt met verf, stof en afval. Sommige borden zijn vrolijke collages, anderen zijn opgezet als een drieluik. De borden zijn tijdens Open Monumentendag geëxposeerd bij verschillende monumenten in Leidschendam-Voorburg.

Bezoekers konden zich door hun hoofd door het houten bord te steken even veranderen in een boer, burger of buitenlui, een foto van zichzelf (laten) nemen en deze delen op sociale media. Van die mogelijkheid is ruim gebruik gemaakt, al was soms enige aansporing nodig.

Voor het project werkte SenW samen met diverse kunstenaars en/of vakleerkrachten uit Leidschendam-Voorburg. Jessica Melis van Atelier 1312 zorgde ervoor dat de houten platen inspirerende vormen kregen, waarmee de kunstenaars aan de slag konden. Iedere kunstenaar of vakdocent bepaalde zelf de invulling van de lessen. Dat bleek in de praktijk best lastig, en leidde tot heel verschillende borden. Over het verloop van het project was regelmatig contact tussen de kunstenaars en SenW, waardoor verrassingen zijn uitgebleven. Het rondbrengen en het in-elkaar-zetten van de borden was wel een tijdrovende, maar ook leuke, klus. Omdat de borden niet buiten (in de regen) kunnen blijven staan moest dat plaatsvinden op momenten dat we in het monument konden.

De Stichting Sport en Welzijn heeft een gezamenlijke flyer gemaakt over het Kinderkunstproject. In deze kleurige flyer werden de locaties met deelnemende scholen en kunstenaars vermeld. Deze flyer is verspreid onder de deelnemende scholen en alle opengestelde monumenten.

Uiteindelijk hebben ruim 50 leerlingen van 7 basisscholen aan het project deelgenomen. Evaluatie met Sport en Welzijn van de samenwerking heeft opgeleverd dat het koppelen van deze activiteit interessant is voor beide partijen. De vorm van de activiteit kan elk jaar – afhankelijk van het thema – wisselend zijn, maar dat hoeft niet. Aandachtspunt daarbij is een goede afstemming tussen kunstuitingen en monument, immers een monument is tenslotte geen galerie en leent zich niet altijd voor een expositie. Het lijkt verder wenselijk om al in het begin van het jaar (of beter nog in november van het jaar daarvoor) contacten te leggen met de scholen om te komen tot een grotere deelname, zodat de scholen het tijdig in hun lesprogramma kunnen inpassen. Waarschijnlijk omdat de borden (kunstuitingen) al voor de zomervakantie klaar waren, zijn de leerlingen op Open Monumentendag niet massaal komen kijken naar het werk van henzelf en andere leerlingen. Het bevorderen van het bezoek aan de kunstuitingen en de monumenten op Open Monumentendag zelf vraagt zodoende nog extra aandacht.

De gatenborden zijn geplaatst bij de volgende monumenten:

Voorburg:

- Huygens Hofwijck, borden van Basisschool de Lusthof, Voorburg
- Kinderboekwinkler In de Wolken, borden gemaakt door Brede School Voorburg Noord onder begeleiding van kunstenaar Juliëtte Pestel
- Huize Swaensteyn, Herenstraat 72-74, borden van Brede School de Wegwijzer met medewerking van Annemieke Fierinck
- Molen De Vlieger, Essepad 3 door Basisschool Pius X, Voorburg

Leidschendam:

- Petrus & Pauluskerk, Sluiskant 28-29 borden gemaakt door Brede School de Heuvel met begeleiding van Isabel van Duijne
- Houtzaagmolen De Salamander, De Wiek 19 door Brede School Bovenveen en kunstenaar Juliëtte Pestel

Stompwijk:

- Laurentiuskerk, Doctor van Noortstraat 86 met borden gemaakt door Maerten van den Velde school

Rondritten 'met bus en gezelschapswagen getrokken door paarden' voor senioren

Ook dit jaar organiseerden we speciaal voor senioren rondritten. Dit keer niet 'met bus en boot' (er was dit jaar geen pendel over De Vliet), maar een rondrit met 'bus en gezelschapswagen getrokken door paarden'. De rondrit bestond uit een rondwandeling met gids door het Huygenskwartier, een rondrit met de bus langs de opengestelde monumenten in Stompwijk en een tocht met de gezelschapswagen getrokken door paarden tussen Huygenskwartier en Stompwijk. Deelnemers konden op zes punten in de gemeente opstappen, maar konden ook thuis worden opgehaald. Men kon aan dit "dag vullend programma" deelnemen voor € 6 per persoon (incl. lunchpakket). Deze rondritten zijn mogelijk dankzij de inzet van de bussen en de chauffeurs-vrijwilligers van Woej, en dit jaar door Woej ook aangeboden als Woej-uitje.

Voor deze rondritten zijn aparte flyers gedrukt met een oplage van 1000 exemplaren. Deze werden medio augustus verspreid onder de wijk- en dienstencentra van Woej, alle wijkverenigingen in Leidschendam-Voorburg en Woej-bus 47. Verder werd de flyer neergelegd bij de Laurentiuskerk in Stompwijk, bij de Martinuskerk in Voorburg en bij de Dorpskerk en de Petrus en Pauluskerk in Leidschendam. Ook zijn persberichten in de huis-aan-huisbladen geplaatst, en is de flyer eind augustus verspreid tijdens het Cultureel Zomerfestival Julianabaan.

Belangstellenden konden zich dit jaar gedurende een langere periode aanmelden.

De aanmeldingen kwamen gespreid over de periode binnen. In de nieuwe opzet hadden we plaats voor 30 senioren. Uiteindelijk hebben zich 15 (2016: 22) senioren aangemeld en zijn 2 bussen (2016: 4) ingezet. Op het laatste moment hebben vele senioren zich nog afgemeld, en hebben uiteindelijk 6 senioren aan de rondrit deelgenomen. Alle deelnemers waren nooit eerder mee geweest. Zij, en ook de begeleiders van de rondwandelingen en de beide buschauffeurs hebben genoten van het uitstapje.

Hoewel ook voor Woej de belangstelling erg tegen is gevallen hebben chauffeurs en coördinatoren vol enthousiasme meegewerkt aan het welslagen van deze dag. Afgesproken is om volgend jaar eerder om de tafel te zitten en samen (ook met andere Woej betrokkenen) te zoeken naar een passend aanbod en nieuwe mogelijkheden om het aanbod onder de aandacht van de doelgroep te brengen.

Informatiestands en andere activiteiten van / met Erfgoedpartners

Wij hebben informatiestands gehad bij Huize Swaensteyn in Voorburg Centrum, op het voorplein bij de H.H. Petrus en Pauluskerk in Leidschendam en bij boerderij Akkerlust in Stompwijk. Bij onze informatiestands werd het publiek geattendeerd op de opengestelde monumenten en kon men de programmakrant, de informatieve route in Stompwijk en diverse publicaties krijgen.

De Historische Vereniging Voorburg en Stichting Mooi Voorburg hadden ook een informatiestand in Voorburg Centrum, en de Vereniging Erfgoed Leidschendam was te vinden bij de H.H. Petrus en Pauluskerk. De erfgoedpartners informeerden bezoekers over hun activiteiten en hun publicaties. In samenwerking met de gemeente organiseerde Vereniging Erfgoed Leidschendam een wandeling langs de diverse historische panden en woonhuizen rondom het sluisgebied.

De informatiestand van het Historisch Genootschap De Blauwe Tram stond dit jaar op de Huygenstraverse bij Station Voorburg. Ze hadden geregeld dat de historische trams stopten direct naast de informatiestand waardoor alle op- en afstappers ook bij hen langskwamen. Maar ook vele anderen kwamen een kijkje nemen.

Stichting Hoekenburg gaf informatie vanuit hun vaste stek, t.w. het tuinmanshuis in Park Hoekenburg. Ook werden er vier unieke presentaties gehouden. Alle voorbereidingen ten spijt bleek de belangstelling voor hen gering.

Onlangs hebben zij bekend gemaakt dat zij hun werkzaamheden gaan beëindigen en de Stichting eind 2017 wordt opgeheven.

De Stichting Oud Stompwijk was dit jaar te vinden in de Laurentiuskerk waar zij informatie gaven over het werk van de stichting. Verder waren leden van de stichting daar actief met de Zouaven tentoonstelling en de rondritten met klassieke auto's.

II. Communicatie

Algemeen

In de maanden voorafgaand aan 9 september 2017 hebben we breed gecommuniceerd over de Open Monumentendag in Leidschendam-Voorburg en informeerden we het publiek over de opengestelde monumenten en de thema activiteiten. We hebben de inwoners van Leidschendam-Voorburg op de hoogte gebracht en uitgedaagd om toch vooral niets van deze dag te missen.

Ook dit jaar was er geen landelijk themalogo en is er wederom een eigen themalogo ontworpen door Optima Forma, dat op alle uitingen werd gebruikt. De kleur van het logo werd als basiskleur gebruikt voor alle advertenties, flyers en programmakrant, waarmee we eenheid in alle uitingen hebben bewerkstelligd.

Nieuwsbrieven

In mei 2017 hebben we de eerste nieuwsbrief verstuurd met informatie over het thema, de eerste plannen en een oproep om mee te denken en mee te doen. Deze nieuwsbrief is, zowel per post als per e-mail, verzonden naar alle eigenaren en beheerders van monumenten, contactpersonen, (erfgoed-) partners, vrijwilligers en andere bekende relaties.

De tweede nieuwsbrief is verzonden in augustus. Hierin een korte weergave van enkele thema activiteiten en aandacht voor de opening. Bij deze nieuwsbrief werd ook de algemene flyer meegestuurd, met het verzoek deze onder de aandacht van zo veel mogelijk mensen te brengen. De tweede nieuwsbrief is alleen per email verzonden naar alle bij ons bekende emailadressen.

Persberichten

In de weken voorafgaande aan het evenement werden persberichten verstuurd naar de diverse media met wetenswaardigheden over geopende monumenten en de diverse activiteiten.

Herenstraat in beeld, de rondrit met bus en gezelschapswagen voor senioren, het Kinderkunstproject 2017 i.s.m. Stichting SenW, de demonstraties rietdekken bij boerderij Weltevreden, de Zouaven tentoonstelling in de Laurentiuskerk, de tweede druk van het boek 'De Stompwijkse Knip' en de route langs monumenten en activiteiten in Stompwijk werden door de regionale redacties en hun papieren en digitale uitgaven opgenomen. Ook in de rubriek Gemeenteberichten werd redactioneel aandacht besteed aan het jaarlijks terugkerende evenement. In Het Krantje werden wekelijks advertenties van 10 x 11 cm groot geplaatst, waarin met korte teksten de belangrijkste programmaonderdelen van de Open Monumentendag onder de aandacht werden gebracht. Via een banner op Het Krantje Online, die vanaf 7 augustus tot 9 september geplaatst werd, kon doorgeklikt worden naar onze website www.omd-lv.nl.

Flyers

Een algemene flyer – met een overzicht van alle openstellingen en de meeste activiteiten – is verspreid in een oplage van 3500 exemplaren bij o.a. bibliotheken in Leidschendam-Voorburg, Leidschenveen, Ypenburg en Den Haag. Als bijlage bij de nieuwsbrief werd de flyer per email verspreid onder relaties, monumenteigenaren, monumentbeheerders, erfgoedpartners en vrijwilligers. De flyer werd ook verspreid tijdens het Cultureel Zomerfestival op 26 augustus 2017.

Verder zijn specifieke flyers gemaakt voor:

- De rondritten met 'bus en gezelschapswagen getrokken door paarden' voor senioren
- Het Kinderkunstproject
- "Welkom nieuwe Nederlanders"

Alle flyers werden geplaatst op Facebook en onze website www.omd-lv.nl waar deze als PDF bestand gedownload konden worden. De algemene flyer werd ook geplaatst op de website van de landelijke organisatie waar deze tevens als PDF bestand gedownload kon worden.

Uitingen in het kader van het thema Boeren, Burgers, Buitenlui

Naast de algemene flyer zijn voor de thema-activiteiten specifieke uitingen ontwikkeld:

- Route langs monumenten en activiteiten Stompwijk (boeren)
- Posters voor winkelruiten in Voorburg (burgers)
- Uitnodiging en informatiebladen nieuwe Nederlanders (buitenlui)

Meer informatie hierover staat in het vorige hoofdstuk.

Poster Restauratiefonds

Het Nationaal Restauratiefonds heeft weer alle monumenteigenaren en andere betrokkenen de gelegenheid geboden een gratis poster te laten maken. Op deze poster kon men op eenvoudige wijze een foto van en tekst over het eigen monument plaatsen en daarmee aangeven dat het monument opengesteld werd op Open Monumentendag. We hebben deze mogelijkheid aan de deelnemende eigenaren kenbaar gemaakt.

Poster voor Stompwijk

Speciaal voor Stompwijk is een poster gemaakt die tijdens de jaarlijkse paardendagen in juli en daarna tot aan de Open Monumentendag verspreid door Stompwijk getoond werd.

Programmakrant

De Programmakrant met alle informatie over openstellingen, activiteiten, het thema en het werk van onze erfgoedpartners werd, met een voorpaginaverwijzing, in Het Krantje geplaatst op 4 pagina's in het midden van de krant zodat deze uitneembaar was. Er werd een doordruk gemaakt van 500 exemplaren. Deze waren tijdens de Open Monumentendag verkrijgbaar bij de OMD-kramen en bij verschillende open monumenten in Leidschendam, Voorburg en Stompwijk. De Programmakrant kon ook als PDF bestand gedownload worden via onze eigen website en Facebook en via de landelijke website. De programmakrant is integraal als bijlage opgenomen in dit verslag.

Overige uitingen

Rond eind augustus zouden op 20 plaatsen in Leidschendam, Voorburg en Stompwijk driehoeksborden met posters geplaatst worden met aan twee zijden posters van Open Monumentendag en aan één zijde een poster van het Huygens Festival.

Echter, de borden werden door de exploitant verkeerd beplakt en 5 dagen te laat op verkeerde plekken geplaatst. Niet alle 20 borden werden bovendien aangetroffen.

In totaal 11 spandoeken met de tekst 'Open Monumentendag 2e zaterdag van september', werden opgehangen op verschillende plaatsen in Leidschendam, Voorburg en Stompwijk.

Het evenement werd op de Uitladder van 'Cultuurpunt Leidschendam-Voorburg' geplaatst, vermeld op www.aandevliet.nl en op de website van het Huygens Festival.

De OMD-kramen werden voorzien van de in 2015 gemaakte meshdoeken met foto's van de meest bekende monumenten van Voorburg: Huygensmuseum Hofwijck, de Oude Kerk, Huize Swaensteyn, Molen De Vlieger en Buitengoed Dorrepaal en van Leidschendam: de Dorpskerk, het Raadhuis, Houtzaagmolen De Salamander en het Dr. Neherlaboratorium.

Op de dinsdag voorafgaande aan Open Monumentendag interviewde Midvliet Radio de bestuursleden Pieter van den Kerkhoff en Rob Hanzon, die uitgebreid enkele programmaonderdelen toelichtten. De dag erna kon Pieter van den Kerkhoff in het culturele programma van Midvliet Radio nog verder ingaan op enkele activiteiten.

Desi Goudman en Jacques van Herten van Midvliet TV maakten tijdens de Open Monumentendag een sfeerimpressie die getoond werd op de lokale tv-zender. Als Youtubefilmpje is deze reportage opgenomen op onze website en Facebookpagina.

Fotograaf

Van Marianne Knijnenburg hebben we foto's ontvangen en is een selectie op onze website te zien.

Landelijke website

Op de website van de landelijke organisatie voor Open Monumentendag hebben we ook de informatie over openstellingen van monumenten en activiteiten in Leidschendam-Voorburg geplaatst. Bij alle openstellingen zijn foto's geplaatst en werd uitgebreid informatie verstrekt over de geschiedenis van de monumenten. Daar werden ook de algemene flyer en onze programmakrant geplaatst, die op die manier te downloaden waren.

Eigen website

Alle informatie over de opengestelde monumenten, zoals de geschiedenis, de activiteiten, enz. staan nu overzichtelijk vermeld op onze website. Ook zijn alle flyers en de programmakrant op de site te downloaden.

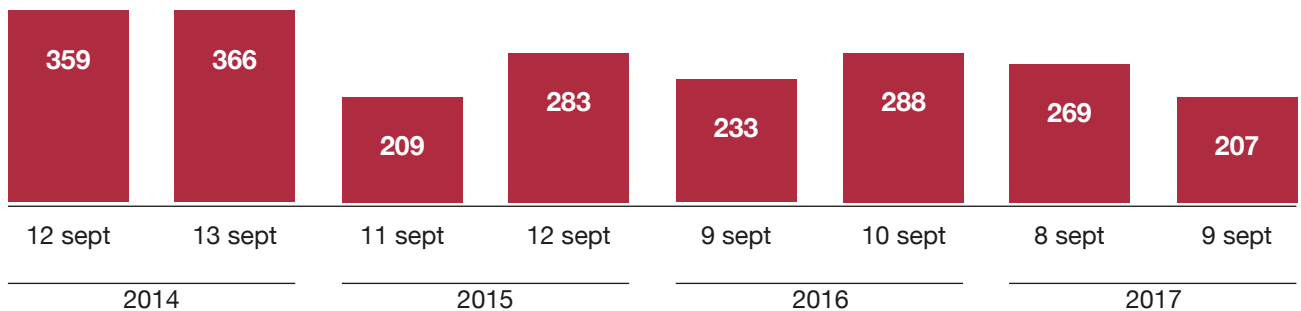
In 2017 is verder gewerkt aan het toegankelijk – en ook het beter onderhoudbaar maken – van onze eigen website. Ondanks de verbeteringen was er slechts een geringe stijging van het aantal bezoekers van de website te zien t.o.v. september 2016. Op de dag voorafgaande aan de Open Monumentendag: 269 in 2017 t.o.v. 233 in 2016.

Facebook

De Facebookpagina van Open Monumentendag Leidschendam-Voorburg werd het hele jaar door, maar voornamelijk in de maanden juli, augustus en de eerste 8 dagen van september regelmatig van nieuws voorzien betrekking hebbende op de openstellingen en de activiteiten. Speciale aandacht werd gegeven aan het thema Boeren, Burgers, Buitenlui. Het aantal 'pagina-vind-ik-leuks' steeg van 130 naar 159. Door de 'likes' en het delen van berichten was het bereik per bericht vaak heel erg hoog. Een aantal berichten werd door 1000 - 1500 mensen gezien. Dit resultaat is bereikt zonder betaalde verspreiding. De Facebook berichten worden automatisch doorgelinkt naar Twitter waar het aantal volgers steeg van 263 naar 303.

Grafiek 1.

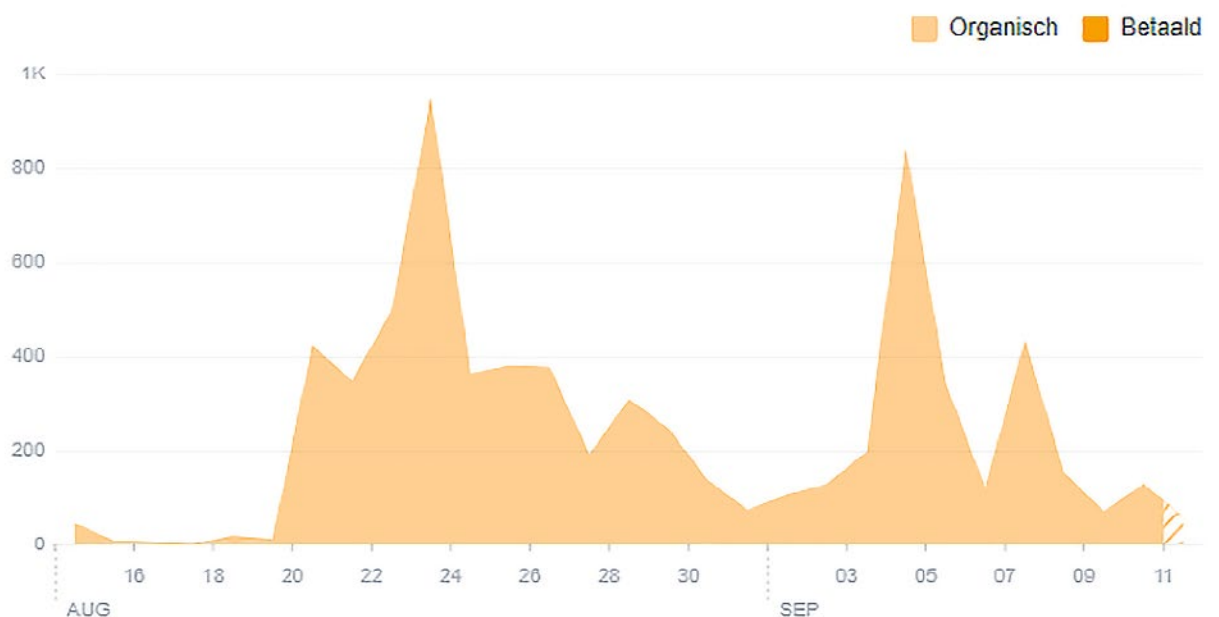
Bezoeken website dag voor OMD en tijdens OMD

Grafiek 2.

Bereik van bericht

Het aantal personen aan wie je berichten zijn getoond.

III. Organisatie

Algemeen

De Open Monumentendag werd dit jaar voor de 31e keer georganiseerd. Het wordt lokaal georganiseerd op basis van een landelijk initiatief, met elk jaar een ander thema. De lokale comités kunnen hieraan inspiratie ontleen, maar zijn vrij in het gebruik van het thema bij hun invulling voor openstellingen en activiteiten. In Leidschendam - Voorburg fungeert onze stichting als het lokale comité. Wij hebben dit jaar de Open Monumentendag voor de 8e keer in onze gemeente georganiseerd.

De Stichting zet zich in brede zin in voor het vergroten van de belangstelling en het draagvlak voor het behoud en de toekomst van het cultuurhistorisch erfgoed bij alle inwoners en bezoekers van de gemeente. Monumenten en hun bijdrage aan de historie van de drie kernen van de gemeente Leidschendam-Voorburg (Leidschendam, Voorburg en Stompwijk) staan hierin centraal.

Om onze doelstellingen te bereiken

- bevorderen we de openstelling van monumenten op Open Monumentendag,
- organiseren we verbindende activiteiten die bijdragen aan de kennis van en het bezoek aan monumenten op deze dag,
- brengen we op verschillende en eigentijdse wijze openstellingen en activiteiten op Open Monumentendag onder de aandacht van de inwoners,
- houden we in de loop van het jaar een grote groep betrokkenen op de hoogte via Nieuwsbrieven, nieuwsblogs, twitter, facebook, e.d.,
- zoeken we de samenwerking met lokale (vrijwilligers-) organisaties
- en participeren we actief in lokale overleg- en samenwerkingsverbanden.

Landelijke organisatie

In 2016 heeft de landelijke organisatie een nieuwe hoofdsponsor gekregen en heeft zij de samenwerking gezocht met andere vergelijkbare organisaties. Dat heeft geleid tot de oprichting van Stichting Nederland Monumentenland. Binnen deze stichting functioneert nu het Projectbureau Open Monumentendag. Met de nieuwe sponsor is landelijk de naam van het evenement gewijzigd in “BankGiro Loterij Open Monumentendag”. In publiciteit en op lokaal niveau wordt in het algemeen nog gesproken over de “Open Monumentendag”.

Stichting Nederland Monumentenland heeft de ambitie om evenementen te organiseren en interactie tot stand te brengen, die een relevante bijdrage leveren aan kennisdeling over en beleving van monumenten. Zij organiseert daartoe evenementen als:

- BankGiro Loterij Open Monumentendag (grote publiek)
- Erfgoedfairs (liefhebbers/eigenaren)
- Nationaal Monumentencongres (professionals/beleidsmakers)
- Nederland Monumentenland (liefhebbers)

Met deze evenementen als basis worden ook andere initiatieven ontwikkeld. Ontmoetingen tussen betrokken en bevlogen mensen en beleving van monumenten zijn de belangrijkste ‘wapens’.

Organisatie in Leidschendam – Voorburg

Op Open Monumentendag delen de eigenaren en beheerders van opengestelde monumenten hun passie voor “hun” monument met de bezoekers en maken het zo mogelijk onze historie door te geven. Onze stichting stimuleert eigenaren/beheerders om hun monument open te stellen voor bezoekers, denkt mee over passende door hen aan te bieden activiteiten en biedt – waar nodig en mogelijk – praktische hulp of ondersteuning bij de publieksbegeleiding. Verder verzorgen wij de communicatie over en de praktische organisatie van Open Monumentendag in Leidschendam – Voorburg.

Wij stimuleren dat eigenaren/beheerders zelf informatie of rondleidingen geven en activiteiten organiseren in en bij hun monument. Het is immers “hun” monument. Wel brengen we initiatieven bij elkaar door zowel eigenaren/beheerders als ons bekende koren, musici, activiteitenclubs, ambachtslieden e.d te wijzen op elkaars interesse, waarna zij zelf naar elkaar toe initiatief kunnen nemen. De activiteiten zijn voor bezoekers vaak een extra stimulans om een monument te bezoeken, en het trekt op haar beurt weer bezoekers die primair op de activiteit afkomen.

En ... we kijken elk jaar samen met de erfgoedpartners en andere (vrijwilligers-) organisaties naar mogelijkheden voor invulling van het thema en daarop aansluitende (verbindende) activiteiten. Zo maken we er een voor bezoekers aantrekkelijke en afwisselende Open Monumentendag van. Met elk jaar een ander thema, is het dus elk jaar anders. En met steeds weer een ander resultaat. Het is zo elk jaar weer een uitdaging.

Contacten met eigenaren/beheerders over openstelling

Omdat het thema bij uitstek geschikt leek om dit jaar veel aandacht aan Stompwijk te geven hebben we over de invulling al in een vroeg stadium gesproken met de bestuursleden van de Stichting Oud Stompwijk en Theo van den Bosch (voorzitter van de Stichting Stompwijkse Paardendagen). Zij hebben de eerste contacten gelegd met de eigenaren/beheerders van monumenten en andere interessante panden in Stompwijk. Stichting Oud Stompwijk is ook erg actief geweest bij de verdere invulling van het programma in Stompwijk.

Op basis van onze inventarisatie van monumenten die, naast die in Stompwijk, goed passen binnen het thema hebben we ons voor de openstellingen in Leidschendam en Voorburg primair gericht op de eigenaren/beheerders van monumenten in het Huygenskwartier en van eigenaren die in de afgelopen jaren één of meerdere keren hebben meegedaan. Zij hebben eind februari per brief een uitnodiging ontvangen om (ook) dit jaar mee te doen met Open Monumentendag. Daarnaast hebben we direct en via onze netwerken contacten gelegd met andere eigenaren van monumenten die mogelijk geïnteresseerd zouden zijn. Ook in de Nieuwsbrief van mei en in Het Krantje is een oproep gedaan. Omdat de respons op deze oproepen in eerste instantie beperkt was is er nog een bel-ronde gevolgd en zijn we bij monumenten 'langs gegaan'.

Met de in openstelling geïnteresseerde eigenaren/beheerders zijn vervolgens nadere afspraken gemaakt. Hoewel het een intensief en tijdrovend proces is, is het elk jaar ook weer een voldoening om bezoekers een breed en gevarieerd aanbod te kunnen doen van geopende monumenten. Meer dan in vorige jaren hebben we dit jaar te maken gehad met afmeldingen – om moverende redenen – in de laatste weken. De nieuwe openstellingen zijn dit jaar allemaal in Stompwijk gerealiseerd. Bij één monument/boerderij en twee andere boerderijen waren bezoekers welkom op het erf. Een geplande nieuwe openstelling van een woning in het Huygenskwartier moest op het laatste moment door de eigenaar worden afgelast.

Samenwerking met andere (vrijwilligers-) organisaties

In 2017 hebben we veel en nauw samengewerkt met:

- de gemeente Leidschendam-Voorburg, die niet alleen subsidie geeft, maar ook bestuurlijke en ambtelijke ondersteuning;
- onze sponsors, die het ons ook dit jaar gelukkig weer – deels in de vorm van gratis dienstverlening – mogelijk maken activiteiten te organiseren en de Open Monumentendag goed 'in de markt' te zetten; als dank voor hun steun vermeldden we in onze

- publicaties en op onze website hun logo's;
- De Tramweg Stichting en het Haags Openbaar Vervoer Museum, die de historische trams weer in Voorburg hebben laten rijden;
- Bakker Vlinder (onderdeel van Middin) zorgde voor de lunchpakketten voor onze vrijwilligers, en de verspreiding daarvan;
- Marieke van Zutphen van de Stichting Sport en Welzijn Leidschendam – Voorburg, die de Kinderkunstwedstrijd heeft georganiseerd;
- Atelier Juliëtte Pestel, Isabel van Duijne en Annemieke Fierinck (Mobiele Kunstbrigade) die als lokale kunstenaars de kinderworkshops hebben begeleid;
- Woej busvervoer, die het vervoer van de senioren en de nieuwe Nederlanders hebben verzorgd;
- het bestuur van het Huygens Festival, die vele muziekoptredens in en bij monumenten en andere panden in het Huygenskwartier hebben georganiseerd;
- het bestuur van de Stichting Oud Stompwijk die hebben meegewerkt aan het op de kaart zetten van Stompwijk;
- Aad en Ria Luiten, die het vervoer met klassieke auto's in Stompwijk hebben geïnitieerd en gecoördineerd;
- Fox Aob, Vluchtelingenwerk en de Raad van Kerken bij het realiseren van het aanbod voor nieuwe Nederlanders;
- Peter Meeuwisse (Meeuwisse Beheer) en Arno van der Lans (Groenprojecten Madestein) die de demonstraties met de historische baggermolen hebben verzorgd;
- Banketbakkerij Wesseling die de attentie voor eigenaren en vrijwilligers heeft verzorgd;
- Lions Club Voorburg Prinses Marianne, waarvan enkele leden ook dit jaar weer op Open Monumentendag actief waren als dag-vrijwilliger;
- de erfgoedpartners in de gemeente.

Dag-vrijwilligers

Voor het bemensen van onze drie informatiestands, het begeleiden van de rondwandelingen en –ritten, en andere ondersteunende activiteiten waren zo'n 30 dag-vrijwilligers nodig.

Met de werving hiervan hebben twee mensen van ons comité zich beziggehouden.

Na inventarisatie bleken er uit het vrijwilligersbestand van vorig jaar zo'n 10 mensen beschikbaar te zijn voor dit jaar. Uit een advertentie die we plaatsten in Het Krantje hebben zich enkele nieuwe vrijwilligers gemeld. Tevens konden we weer net als voorgaande jaren rekenen op inzet van leden van Lions Club Voorburg Prinses Marianne. Tenslotte hebben we enkele vrienden/kennissen uit eigen kring enthousiast kunnen krijgen.

Al deze mensen zijn gebeld en gemaïld zodat we hen, rekening houdend met hun persoonlijke wensen, konden indelen en berichten wat hun taken zouden zijn. Iedereen die had toegezegd is op tijd gekomen, en heeft enthousiast haar/zijn taken opgepakt. De werving van deze dag-vrijwilligers heeft de nodige tijd gekost, maar is prima verlopen. Enkele vrijwilligers hebben aangegeven vooraf meer informatie over hun taken te willen ontvangen.

Actieve vrijwilligers

Op Open Monumentendag zijn ongeveer 110 (dag-)vrijwilligers actief geweest als:

- eigenaren/beheerders, medewerker of vrijwilliger bij opengestelde monumenten,
- lid van een koor of ander muziekgezelschap,
- informant en publieksbegeleider,
- erfgoedpartner,
- buschauffeur, koetsier of chauffeur van een klassieke auto,
- coördinator, assistent of “manusje van alles” bij activiteiten,
- rondleider of gids,
- fotograaf

Wij zijn hun zeer erkentelijk voor hun inzet en bijdrage om de dag voor eigenaren en bezoekers tot een succes te maken.

Als dank voor hun inzet hebben we de eigenaren/beheerders van monumenten, de rondleiders, de buschauffeurs, de chauffeurs van de klassieke auto's, de erfgoedpartners en onze dag-vrijwilligers een ‘poppensteker’ gegeven. De attentie werd, zo bleek uit de reactie, erg op prijs gesteld.

Voor alle bij de Open Monumentendag betrokkenen hebben we – nadat de vlag van de Open Monumentendag is binnengehaald, de kramen zijn opgeruimd, de P-borden zijn opgehaald, en de ruimten weer zijn ingericht voor “normaal” gebruik – een afsluitende borrel georganiseerd. Dit jaar in Grand Café D.O.M. (de Oude Melkhandel) in Leidschendam. De borrel werd goed bezocht en was erg geanimeerd.

In de dagen erna hebben we alle betrokkenen nog een bedank email verstuurd, en zij krijgen ook dit activiteitenverslag per email toegestuurd.

Erfgoedpodium (voorheen Platform Toen)

De verschillende erfgoedpartners in de gemeente ontmoeten elkaar ongeveer 6 keer per jaar in het Erfgoedpodium. Daar worden plannen op elkaar afgestemd en nieuwe initiatieven ontwikkeld om het erfgoed in de gemeente voor zowel bewoners

als toeristen beter “op de kaart te zetten”. Museum Swaensteyn treedt op als penvoerder en stimulator. Vanuit Open Monumentendag vinden we dit een belangrijke ontwikkeling die past binnen onze doelstellingen en die we waar mogelijk zullen ondersteunen zonder overigens onze eigen focus los te laten.

Eén van de initiatieven die door het Erfgoedpodium wordt ondersteund is het toegankelijk maken van erfgoed-informatie aan belangstellenden middels informatie, routes e.d. uit Wiki Toen Leidschendam – Voorburg. In Wiki Toen plaatsen erfgoedpartners informatie (teksten, foto's, app's, enz.), welke ook door andere partners gebruikt kan worden om informatiebladen, routes, app's e.d. samen te stellen (die dan weer via Wiki Toen ook door belangstellenden te zien zijn). Wij hebben dit jaar geen gebruik gemaakt van de mogelijkheden Wiki Toen, maar gaan in de komende periode na wat Wiki Toen voor ons kan betekenen.

Stichting is ANBI erkend

In 2012 hebben we bij de belastingdienst de status van Algemeen Nut Beogende Instelling aangevraagd en verkregen. Met deze ANBI status zijn giften aan de Stichting aftrekbaar.

Samenstelling bestuur en kern-werkgroep

De Stichting Open Monumentendag Leidschendam – Voorburg heeft een kern van bestuurs- en werkgroep-leden. Allen zijn vrijwilliger en ontvangen geen vergoeding.

Voor Open Monumentendag 2017 waren actief:

- P.G.A. van den Kerkhoff (Pieter), voorzitter
- N.A. de Jong (Nettie), secretaris
- A.L.C. Steutel (Agnes), penningmeester
- R. Hanzon (Rob), lid bestuur
- A. Willink (Annebet), lid kern werkgroep
- J.A. van Vels – van Dongen (Joke), lid kern-werkgroep
- M.E.M. de Vreught (Kiek), lid kern-werkgroep
- P.H. van Marlen (Petra), lid kern-werkgroep

Na 8 jaar de Open Monumentendag mede te hebben georganiseerd geeft Pieter van den Kerkhoff het stokje over. Wij danken hem zeer voor zijn inzet in de afgelopen acht jaar. En gaan op zoek naar een nieuwe voorzitter.

IV. Financiën

Financieel verloopt de Open Monumentendag 2017 naar verwachting als volgt:

(in €)	Verwachte realisatie 2017	Interne begroting April 2017	Begroting Gemeente 2017	Realisatie 2016
Kosten				
Activiteiten OMD	2460	5200	2600	2180
Materiaalkosten	2140	2700	2475	1700
Communicatie	8200	3200	6900	7620
Beheerskosten Stichting	1820	1730	1475	2230
Totaal Kosten	14620	12830	13450	13730
Opbrengsten				
Subsidie gemeente L-V	7800	7800	7800	7800
Sponsoring activiteiten	1200	1450	1100	700
Sponsoring activiteiten (in natura)	5620	0	3900	5660
Overig	70	540	650	280
Totaal opbrengsten	14690	9790	13450	14440
Resultaat (+ = positief)	70	-3040	0	710
Reserve na resultaatbestemming	8725			8655

De realisatiecijfers 2017 zijn nog voorlopige cijfers. In de verwachting is de (geschatte) tegenwaarde van de posten met (bijna) volledige sponsoring in natura opgenomen. De begroting voor de gemeente is opgesteld in mei 2016 ten behoeve van de subsidieaanvraag.

In april 2017 is de begroting op basis van de op dat moment bestaande plannen en ideeën verder uitgewerkt in een interne begroting. In deze begroting is de sponsoring in natura nog niet opgenomen. De interne begroting vertoonde op dat moment nog een aanzienlijk tekort. We hebben op grond daarvan enkele activiteiten aangepast. Verder hebben we voor de flyers en andere projectgebonden uitingen extra sponsoring (deels in natura) kunnen realiseren. Daardoor komen de kosten voor Activiteiten en Materiaal lager uit dan begroot. Per saldo verwachten we het jaar – tegen alle verwachtingen in - uiteindelijk budgettair neutraal te kunnen afsluiten.

De vormgeving van onze publicaties, het drukken van de flyers, de posters en informatieboekjes zijn gerealiseerd door dienstverlening om niet door twee betrokken bedrijven. De tegenwaarde daarvan (€ 5.300) is onder de post communicatie opgenomen. Daarnaast zijn voor het Kinderkunstproject (onderdeel van de post Activiteiten) voor een tegenwaarde van € 300 werkzaamheden in natura voor ons verricht.

Onder de post communicatie zijn verder verantwoord de kosten voor de programmakrant en advertenties in het Krantje, de plaatsing (samen met het Huygens Festival) van de driehoeksborden en het ophangen van de spandoeken.

Van de Gemeente Leidschendam – Voorburg is € 7.800 aan subsidie ontvangen. Dat geeft een goede basis voor het organiseren van activiteiten en het bekendmaken daarvan. Toegezegd is dat we ook voor volgende jaren op dit bedrag kunnen rekenen.

Om een breed en mooi aanbod van openstellingen en (thema gerelateerde) activiteiten gespreid in de gemeente te kunnen realiseren zijn we – ter aanvulling op de basissubsidie van de gemeente - steeds op zoek naar sponsors voor zowel de algemene organisatie als voor specifieke activiteiten. We zijn erg verheugd dat de volgende organisaties dit jaar de Open Monumentendag met een financiële bijdrage hebben mogelijk gemaakt:

Zwart & Partners Netwerk Notarissen	€ 350
SIMA Installatietechniek	€ 350
Meubelfabriek De Stoof	€ 250
Koepelfonds	€ 250
Totaal	€ 1200

Verder is sponsoring door levering tegen korting of volledig in natura verkregen van:

- Optima forma (uniformeren en opmaak van programmakrant, posters, flyers, e.d.)
- Woej (inzet medewerkers en bussen voor Senioren Rondritten)
- Opmeer Drukkerij (drukken en leveren flyers, bijdrage in activiteitenverslag)
- Stichting Sport en Welzijn Leidschendam – Voorburg (organisatie kinderkunstproject)
- Atelier 1312 (productie gaten-borden Kinderkunstproject)
- Lions Club Voorburg Prinses Marianne (inzet dag-vrijwilligers)
- Meeuwisse Beheer en Groenprojecten Madestein (demonstratie oude baggermolen)
- Bistro NR. 11 (bijdrage aan afsluitende borrel)

In zijn totaliteit wordt nu een positief saldo verwacht van € 70 wat toegevoegd wordt aan de bestemmingsreserve. Hiermee komt de bestemmingsreserve op € 8.725. Bij het samenstellen van de programmering streven wij er nadrukkelijk naar verlies noch winst te maken. De bestemmingsreserve wordt gebruikt als tijdelijke buffer bij het opzetten van activiteiten (wanneer nog geen zekerheid bestaat over omvang van de kosten en/of te verkrijgen sponsoring) en om onverwachte tegenvallers op te vangen.

V. Vooruitblik 2018

We gaan op weg naar de Open Monumentendag 2018, op zaterdag 8 september, met het thema “In Europa”. Het gaat dan over de Europese cultuur als verbindende factor en over de uitwisseling van bouwstijlen, kennis, wetenschap, technieken e.d. Een thema wat past bij een gemeente met veel expats en zo sterk verbonden met Den Haag. We hopen met medewerking van velen dan weer mooi aanbod van openstellingen en activiteiten te kunnen realiseren. En verder gaan we door met het “robuust” maken van de organisatie, en werken we in het bijzonder aan (in willekeurige volgorde):

- a. het vinden van een betere balans tussen inspanningen en resultaat bij het organiseren van openstellingen en (verbindende) activiteiten;
- b. zorgen dat onze activiteiten voor specifieke doelgroepen beter aanslaan;
- c. een (meerjarige) samenwerking met bedrijven en (vrijwilligers-) organisaties in de vorm van activiteiten en/of sponsoring (in natura);
- d. het onderhouden en verbreden van de contacten met eigenaren en beheerders;
- e. het vinden van een nieuwe voorzitter.

PROGRAMMAKRANT

Open Monumentendag 2017

Zaterdag 9 september 2017 | 10.00 – 17.00 uur*

* Tenzij anders aangegeven

Open
MONUMENTENDAG
Leidschendam-Voorburg

Gemeente
Leidschendam-Voorburg

Welkom op Open Monumentendag 2017

Op zaterdag 9 september staat Leidschendam-Voorburg in het teken van Open Monumentendag, dé jaarlijkse dag voor iedereen om te genieten van ons waardevolle erfgoed. Dankzij de inzet van vele vrijwilligers, monumenten eigenaren en sponsors is deze dag mogelijk.

Open Monumentendag, waaraan landelijk meer dan 900.000 mensen deelnemen, geldt inmiddels als een van de grootste culturele evenementen van Nederland. Leidschendam-Voorburg doet hier

graag aan mee. De monumenten maken onze gemeente mooi en verdienen het om in de spotlight te staan.

Het thema dit jaar is Boeren, Burgers en Buitenlui. Ondanks de verschillen tussen deze bewoners hadden zij veel onderlinge relaties, denk maar aan voedsel, handel, vervoer, markten, kermissen en volksvermaak. Die relaties zijn verbonden met talloze historische gebouwen, wegen en landerijen. Boeren produceerden voedsel in Stompwijk, Burgers woonden in

Leidschendam en Voorburg en de rijke buitenlui in de buitenplaatsen langs de Vliet.

Stompwijk is dit jaar extra in beeld. Veel historische gebouwen zijn open of van dichtbij te bekijken. De Zouaven tentoonstelling laat zien hoe de Pauselijke Staat tussen 1861 en 1870 werd verdedigd tegen de Italiaanse nationalist. Een aantal Stompwijkers nam hieraan deel; zij verloren hun Nederlanderschap bij terugkomst. In de Herenstraat en de Wielemakersloep, in het historische Huygenskwartier van Voorburg, zijn

(winkel)panden te bekijken die het leven en werken van weleer in beeld brengen. En neemt u vooral een kijkje in het bijzondere Huize Swaensteyn van rond 1620. Ook nieuwe Nederlanders worden van harte uitgenodigd kennis te maken met het erfgoed in de gemeente, zoals u in deze special kunt lezen.

Ik zie u graag op Open Monumentendag!

Bianca Bremer
Wethouder recreatie, toerisme en cultuurhistorie

Extra focus op Stompwijk

In Stompwijk leidt een informatieve route u langs historische kenmerken van verschillende boerderijen en andere geopende of te bezichtigen monumentale panden.

De Zouaven tentoonstelling in de Laurentiuskerk laat zien hoe de Pauselijke Staat tussen 1861 en 1870 werd verdedigd tegen de Italiaanse nationalist.

Een mooie route brengt u langs de Molendriegang en naar boerderij Akkerlust, waar van alles voor jong en oud te beleven is. Op boerderij Weltevreden worden demonstraties rietdekken en rondleidingen over het erf gegeven.

Om 16.00 uur start het Zomercarnaval in Stompwijk met een optocht met loopgroepen vanaf Elmeco aan de Doctor van Noortstraat 5, met aansluitend een groot carnavalsfeest op het plein voor De Bles.

Aan de Stompwijkseweg (de weg tussen Stompwijk en Leidschendam) wordt hard aan het wegdek gewerkt. Per fiets is de weg van Leidschendam naar Stompwijk vv bereikbaar. De weg is echter voor autoverkeer afgesloten. Met de auto kunt u via de A4, afslag Zoeterwoude Dorp, of via Zoetermeer naar Stompwijk rijden. Parkeren kan bij Sportpark De Meerhorst (Stompwijk 92), Klaverblad 13. Vervolgens kunt u in stijl met klassieke auto's naar de bezienswaardigheden en activiteiten worden gebracht.

Boeren, Burgers en Buitenlui

Wethouder Bianca Bremer geeft om 10.00 uur het officiële startsein voor de Open Monumentendag bij de Laurentiuskerk, Doctor van Noortstraat 86 in Stompwijk. De opening wordt opgeluisterd met muziek van Fanfare Juliana. Iedereen is hierbij van harte uitgenodigd.

De stadsomroeper van weleer kreeg met de uitroep 'Boeren, Burgers en Buitenlui' de aandacht van de bewoners van stad en land en van de rondtrekkende mensen zonder vaste woonplaats. Deze uitroep kenmerkte de onderlinge band van de diverse bevolkingsgroepen via de handel, voedsel, vervoer, markten, kermissen en

volksvermaak. Ook geeft het de verbinding aan met gebouwen, monumenten en andere objecten. Veel aanknopingspunten dus voor een aantrekkelijke Open Monumentendag 2017.

Boerderij Weltevreden in Stompwijk geeft bijzondere demonstraties rietdekken.

Het Rijksmonument boerderij Weltevreden aan het Oosteinde 21 in Stompwijk is een zogenaamde 'krukboerderij'. Die naam dankt de boerderij aan de bouw, in de vorm van een deurkrak.

Deze unieke boerderij uit 1610 wordt vanaf 1870 bewoond door de familie Juffermans. Joost Juffermans verzorgt de hele dag rietdek demonstraties en vader Kees geeft rondleidingen op de boerderij. De geschiedenis van Weltevreden wordt tevens via foto's en ander materiaal overzichtelijk in beeld gebracht. De familie Juffermans ontvangt graag geïnteresseerd publiek en deelt dan enthousiast alles over de geschiedenis – en de toekomst – van 'Weltevreden'.

Wat is Open Monumentendag?

Dit jaarlijkse evenement wordt georganiseerd door de Stichting Open Monumentendag Leidschendam-Voorburg en landelijke projectbureau Open Monumentendag in samenwerking met de BankGiro Loterij.

Met dit evenement willen we de aandacht voor dit Nederlands

cultureel erfgoed vergroten, toegankelijk maken en behouden voor een breed publiek. Op Open Monumentendag zijn duizenden monumenten gratis toegankelijk voor het publiek, herkenbaar aan de Open Monumentendag vlag.

Open Monumentendag draagt al 31 jaar bij aan de bewustwording en het behoud van monumenten. En

daarmee ook aan de betekenis, het hergebruik en de toekomst van monumenten.

BankGiro
Loterij

Open
MONUMENTENDAG

Geopende monumenten en hun activiteiten

In dit overzicht staan de monumenten die tussen 10.00 en 17.00 uur (tenzij anders vermeld) gratis zijn te bezichtigen. De nummers geven de plaats op de plattegrond aan.

Voorburg

1. Buitengoed Dorrepaal

» Westvlietweg 115
(geopend van 10.00 – 16.00 uur)
De benedenverdieping van deze statige villa is geopend en ook in de kelder kan een kijkje worden genomen. Bekijk de tentoonstelling over Maduro. De bakker van Dorrepaal verkoopt oerbrood. In de mooie theetuin is koffie en thee verkrijgbaar. Loop het Ommetje Dorrepaal of bezoek met de kinderen het sprookjeachtige Kabouterbos.

2. Villa Het Kruispunt

» Westeinde 43
De eigenaren geven toelichting en een doorlopende presentatie met historische beelden van de villa. De bovenverdieping met bijzondere kapconstructie is zeker de moeite waard om te bezichtigen.

3. Huygens' Hofwijck

» Westeinde 2
Huygens ontwierp zijn eigen buitenplaats Hofwijck en nam die in 1642 in gebruik. Dit jaar bestaat Hofwijck dus 375 jaar en dat wordt gevierd! Op elke verdieping van het huis is 'een verhaal op zaal' en men kan de authentieke Oud-Hollandse keuken bezoeken. Constantijn Huygens ontvangt u als gasten op zijn buiten en vertelt alles over de bijzondere plattegrond van de tuin en de ingenieuze afmetingen van het ontwerp. Er zijn 'flitsrondleidingen' waarbij stil wordt gestaan bij het leven op een buitenplaats. Ontdek voorts de geheime tuintjes en de kegelbaan. Bij de kraam op het Voorplein zijn versnaperingen te koop. En... laat je vereeuwigen als Burger, Boer of Buitenmens met de kleurrijke gatenborden. Vanwege 375 jaar Hofwijck zijn er in de winkel van het museum verschillende Hofwijckboeken in de aanbieding!

4. Kinderboekwinkel In de Wolken

» Herenstraat 167
Kijk naar het plafond en ontdek het bijzondere stucwerk. Het Huygensfestival verzorgt met de 14-jarige tweeling Dasja en Daniël Serck (allebei viool) en de 13-jarigen Casper Bleichrodt (fagot) en Tijmen Weijermars (klarinet) bijzondere optredens. Ook hier staan gatenborden van het Kinderkunstproject 2017.

5. Voormalig woon-winkelpand

» Herenstraat 141
Neem een kijkje in de verstilde binnentuin waar de geluiden van de winkelstraat niet doordringen en bezoek ook de benedenverdieping.

6. Franse Kerk

» Franse Kerkstraat 24
U bent van harte welkom om rond te kijken in de kerk. Er staan gast-vrouwen/gastheren klaar die informatie geven over deze Franse Kerk. Het Huygens Festival verzorgt optredens van Cora en Hans Voogt (Ten Strings) en het Maeslangens trio i.s.m. de sopraan Yvonne Vleeshouwers.

7. Museum Swaensteyn (voorheen Stadmuseum)

» Herenstraat 101
In dit voormalige notariskantoor, dat is gebouwd in de elegante en symmetrische Lodewijk 16de stijl huist sinds 1968 het museum Swaensteyn. Speciaal voor deze dag is een route uitgezet langs de vaste collectie van het museum, geïnspireerd op het thema Boeren, Burgers en Buitenlui. Op de gehele benedenverdieping is de tentoonstelling "Een Haags Duo" met werken uit de privécollectie van Fred Klomp te bezichtigen. En er is extra aandacht voor de sculpturen uit de eigen collectie met de presentatie "Voorburg Sculptuur". Van 11.00 – 15.00 uur vertelt Prinses Marianne zelf haar verhaal over haar buitenplaatsen en haar tijd in Voorburg.

8. Kunstuitleen

» Herenstraat 92
(geopend van 11.00 – 17.00 uur)
Bekijk de drie verdiepingen van dit smalle pandje van Voorburg. In de hele maand september staat de Kunstuitleen in het teken van draagbare kunst. In een exclusieve pop-up store worden bijzondere sieraden met een verhaal tentoongesteld van zowel lokale als internationale vormgevers, die balanceren op het randje tussen kunst en toegankelijkheid.

9. Huize Swaensteyn

» Herenstraat 72 – 74
Let eens op de houten sleutelstukken van de balkconstructie en de houten schouwen in het huis. En bewonder het glas-in-lood uit 1632 met zwaanmotief, het ijzeren hang en sluitwerk eveneens met zwaanmotief en de tegeltableaus en ornamenten op de gevel. De mooi versierde gatenborden van het Kinderkunstproject 2017 staan ook hier klaar voor het maken van foto's.

10. Oude Kerk

» Herenstraat 77
Om 10.00 uur start – tegelijk met de Open Monumentendag - de Nationale Orgeldag met orgelspel door burgemeester Tigelaar. In het kader van het Huygens Festival treedt van 11.15 - 12.00 uur het Haags Hongaars koor op. De hele dag wordt vervolgens het historische Bätz-Witte orgel (het Marianne orgel) door amateur organisten bespeeld. De werkgroep Oude Kerk Open heeft gezorgd voor gidsen die u ontvangen en informeren over de kerk. Gerda Peters, de beiaardier van Voorburg, geeft tussen 14.00 en 15.00 uur een

carillonconcert. Gerda is op een videoscherm te volgen. Tijdens het bespelen van het carillon kunnen belangstellenden de toren beklimmen en haar spel van dichtbij bewonderen. De klimmers moeten wel ouder dan acht jaar, goed ter been zijn en geen hoogtevrees hebben. Tussen 15.00 - 15.30 uur zingen ouders van kinderen van de Montessorischool Nieuw Vreugd en Rust. In de avond is er nog een concert (met vleugel) van het Huygensfestival in de kerk.

11. Sint Martinuskerk

» Oosteinde 56
(open tot 16.00 uur)
11.30 uur: presentatie Kees van der Leer over spraakmakende personen rond de Martinuskerk en het Oosteinde
13.00 uur: Orgelconcert op pijporgel door Rolf van den Berg
14.00 uur: Rondleiding door Joke Hilhorst
15.00 uur: presentatie door Kees van der Leer over spraakmakende personen rond de Martinuskerk en het Oosteinde

De gehele dag:

- Ontvangst door gastheren en -vrouwen
- Aan de hand van een brochure bezichtigen van het kerkgebouw
- Speurtocht voor kinderen met volwassenen
- Opstelling tuin- en fruitoogst door telers en volkstuinders
- Bezichtigen tuin en monumentaal gerestaureerd priel
- Expositie prenten uit boek "Spraakmakende personen in Voorburgse prentkunst"
- Expositie gedenkboek uit 1908 voor Burgemeester Van Tuyl van Serooskerken

12. Molen De Vlieger

» Essepad 3
Molen de Vlieger, een achtkantige houten molen, gedekt met riet op lage voet, is een van de oudste, volledig maalvaardige poldermolens van Nederland. Er zijn rondleidingen met uitleg over de werking van de molen. Bij voldoende wind draaien de wieken en wordt het polderwater weggemalen. Dat is goed te zien bij de ingang van de molen aan het Essepad. Verder kan men (een van de laatste keren) de Mondriaan expositie in de molen bezoeken. Hier hangt een aantal replica's van originele molenschilperijen van Mondriaan. Deze expositie is samengesteld in samenwerking met het Haags Gemeentemuseum en Museum Swaensteyn. Verder verzorgt molenaar Bram Zonderop om 13.30 uur een demonstratie: De Taal van de Molens. Hij geeft uitleg over de

betekenis van de stand van de wieken (onder andere de vreugdestrand en de rouwstand). In vroeger tijden was de taal van de molen een belangrijk communicatiemiddel voor de boeren (en burgers) in de omgeving van de polder. De mooi versierde gatenborden van het Kinderkunstproject 2017 staan ook hier klaar voor het maken van foto's.

Leidschendam

13. Het Veur Theater

» Damlaan 44
(open vanaf 13.00 uur)

14. Houtzaagmolen De Salamander

» De Wiek 19

- De molen draait, molenaars en molengidsen geven tekst en uitleg over de werking van de molen en het zaagproces en verzorgen rondleidingen
- Houtdraaiers demonstreren hun vaardigheden
- Kinderkunstproject op het molenterrein: Basisschoolleerlingen hebben onder leiding van lokale kunstenaars creatief versierde Boeren en Buitenlui 'gatenborden' gemaakt. Kinderen gaan er mee op de foto.
- Muziek: 11.00 – 11.30 uur, Optreden van het Haags Instrumentaal Jeugdensemble
- Molenpraat 12.00 uur: korte historische vertelling over boeren en de zaagmolens aan de Vliet 14.30 uur: korte historische vertelling over burgers bij De Salamander 15.30 uur: korte historische vertelling over buitenlui bij molen De Salamander
- De Trekvaart: Sappige verhalen 13.30 uur (en later die dag herhaald) 'Vaar er wel bij', een historische vertelling over de trekvaart door acteur Stef Feld.

15. H. Petrus en Pauluskerk

» Sluisant 28 – 29
11.00 uur: Optreden gemengd parochiekoor Con Amore 14.00 uur: Fluitconcert Rob Tempelaars, blokfluit
De hele dag:

- Demonstratie vervaardigen glas-in-lood door Sandra van der Waart van glasatelier Refraction
- Ontvangst door gastheren en -vrouwen
- Aan de hand van een brochure bezichtigen kerkgebouw
- Speurtocht voor kinderen met volwassenen
- Aanbod ontsteken intellielicht in een van de kapellen
- Opstelling tuin- en fruitoogst door telers en volkstuinders
- De mooi versierde gatenborden van het Kinderkunstproject 2017 staan ook hier klaar voor het maken van foto's.

16. Sluiswachterskantoor

» Sluisplein 10
Het in 2016 gerestaureerde Sluiswachterskantoor is in kleine groepen onder begeleiding van een sluiswachter te bezichtigen. Er is informatie over de gevelstenen en ornamenten aan de buitenzijde van het pand. Sluiswachter Jan Willekes kan veel vertellen over de geschiedenis... met leuke anekdotes.

17. Dorpskerk (Peperbus)

» Delftsekade 7
(open van 10.00 – 16.00 uur)
In de kerkzaal wordt op borden een overzicht getoond van een deel van de geschiedenis van Leidschendam, met name van de opbouw van de wieken en de plaats van de Dorpskerk daarin. Er zijn rondleidingen en de torentrap naar het dak van de kerk kan worden beklommen. Hierdoor krijgt men goed zicht op de bijzondere dakconstructie en mooi uitzicht op het sluisgebied. In de kerk zijn koffie en thee verkrijgbaar.

18. Molendriegang

» Stompwijkseweg 24, 26 en 28
(open tot 16.00 uur)
Het erf rond deze "Parels van Riet" is vrij toegankelijk. De molens kunnen niet van binnen worden bezocht. De molenaars vertellen graag over de functie en de werking van de molens.

19. Boerderij Akkerlust (geen monument)

» Stompwijkseweg 55a
(open van 10.30 tot 15.00 uur)
De boerderij zelf is niet toegankelijk; het erf wel.

Speciale tentoonstelling over de geschiedenis van de Stompwijkse Zouaven

In de Laurentiuskerk in Stompwijk is tijdens Open Monumentendag een tentoonstelling over Zouaven te bezoeken. Truus Knijnenburg van de Stichting Oud Stompwijk laat met deze tentoonstelling zien hoe de Pauselijke Staat door Zouaven werd verdedigd. Ook een aantal Stompwijkers vertrok naar Italië om als Zouaaf in het Pauselijke leger te dienen.

Deze Zouaven waren vrijwilligers die tussen 1861 en 1870 de Pauselijke Staat verdedigden tegen de Italiaanse nationalist. Zij waren herkenbaar aan hun uniform met pofbroek. De naam Zouaven vindt haar oorsprong in Algerije waar het Franse leger de Berberstam Zouaoua in haar gelederen opnam. Deze naam werd door de Fransen verbasterd tot Zouaven. Ulf Stompwijk

meldde zich dertien mannen in dit Pauselijke leger. Zij reisden via Oudenbosch, Brussel, Parijs en Marseille naar de Italiaanse havenstad Civita-Vecchia bij Rome om als Zouaven tegen de nationalist te vechten.

De nationalistische tegenstanders van de Pauselijke Staat, Graaf Camillo Benso di Cavour, Giuseppe Mazzini, Giuseppe Garibaldi en Victor Emanuel II, worden gezien als de Italiaanse 'vaders des vaderlands'. De bijzondere tentoonstelling biedt een overzicht van het leven van deze strijders voor de paus. Via o.a. foto's en kleding krijgt men een beeld van deze Zouaven die bij terugkeer het Nederlandschap verloren. Dat Nederlandschap kon men wel terugkopen, maar door geldgebrek lukte dat vrijwel niet. De Zouaven werden 'gedoogd' zoals we nu zouden zeggen. Sommigen lukte het om werk te vinden, te trouwen met een bemiddelde vrouw, of men vertrok naar familie elders in het land. De tentoonstelling is zeer de moeite waard en men kan tevens van de gelegenheid gebruik maken om de Laurentiuskerk van binnen en buiten te bezichtigen.

- 11.00 uur: presentatie van het eerste exemplaar van de tweede druk van het boek "De Stompwijkse Knip" aan wethouder Bianca Bremer. Daarna is het boek te koop voor publiek in Boerderij Akkerlust en in de Laurentiuskerk
 - Presentatie stamboom en oude foto's
 - Route over het erf
 - Veel activiteiten voor kinderen, zoals koeien melken, stoepkrijt tekeningen maken en ponyrijden
 - Presentatie van de agrarische natuurvereniging
 - Limonade en koekjes verkrijgbaar
- Er is op deze locatie een informatie- en coördinatiepunt van de Stichting Open Monumentendag Leidschendam-Voorburg.

20. Catharinahoeve (geen monument)

>> Doctor van Noortstraat 54 (open tot 16.00 uur)

De boerderij zelf is niet toegankelijk; het erf wel. Loop naar achteren en bekijk de beesten, en misschien zijn er kalfjes. Eigenaar Marja vertelt graag wat zij allemaal doet.

21. Sint Laurentiuskerk

>> Doctor van Noortstraat 86 (open tot 16.00 uur)

Om 10.00 uur vindt hier de opening van de Open Monumentendag Leidschendam-Voorburg plaats door wethouder Bianca Bremer.

Er zijn regelmatig rondleidingen door kerk, kerktoeren en kerkbos. Er is informatie over de historie van de kerk, en ook zijn vele kerktributen te bezichtigen. Er wordt aandacht besteed aan Maerten van der Velde, de grondlegger van deze kerk in Stompwijk. Zoals in voorgaande jaren is ook nu de kerktoeren te beklimmen. In de kerk is de tentoonstelling over Zouaven te bezichtigen, georganiseerd door de Stichting Oud Stompwijk. De mooi versierde gatenborden van het Kinderkunstproject 2017 staan ook hier klaar voor het maken van foto's.

22. De Bles (v/h Het Blesse Paard)

>> Doctor van Noortstraat 154 (open tot 16.00 uur)

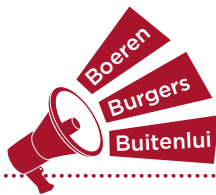
Een markant pand met 330 jaar geschiedenis. De brasserie is open. Om 16.00 uur start op het plein voor De Bles het Zomercarnaval.

23. Boerderij Weltevreden

>> Oosteinde 21 (open tot 16.00 uur)

De boerderij zelf is niet toegankelijk, het erf wel. Er zijn demonstraties rietdeken en er worden rondleidingen verzorgd door de bewoners. In de deel staan panelen met foto's over (de historie van) de boerderij.

Historische trams

Op zaterdag 9 september rijden historische trams van het Haags Openbaar Vervoer Museum en de Tramweg Stichting via twee verschillende routes tussen Scheveningen, de binnenstad van Den Haag en Voorburg:

Route 1:

Scheveningen Zwarte Pad – Kurhaus – Madurodam (route lijn 9) – Centraal Station – Kalvermarkt – Spui – Rijswijkseweg (route lijn 1) – Rijswijk Herenstraat – Voorburg Station: 11:00 – 18:00 elk halfuur

Route 2:

Haags Openbaar Vervoer Museum – Leeghwaterplein/Hollands Spoor – Rijswijk Herenstraat – Voorburg Station: 11:00 – 18:00 elk halfuur
Op beide routes rijden historische trams van 90 tot 95 jaar oud!

Beleef het openbaar vervoer van weleer met een ritje in de vermaarde Blauwe Tram, de Gele Tram, of met de knusse Haagse stadstram uit de jaren '20.

Onderweg kan bij alle haltes op de route op verzoek worden in- en uitgestapt. Een kaartje voor een enkele rit kost € 2,- en kan in de tram bij de conducteur worden gekocht. OV Chipkaart en abonnementen zijn niet geldig.

Klassieke auto's

Stompwijkse autoliehebbers zijn bereid gevonden om met hun klassieke auto's als een soort taxichauffeur bezoekers naar en van monumenten te vervoeren.

De klassieke auto's kunnen bovendien bewonderd worden op het kerkplein van de Laurentiuskerk. Als u met de auto naar Stompwijk komt, parkeer deze dan bij Sportpark De Meerhorst, Klaverblad 13, 2266 JK Leidschendam en laat u met klassieke auto's vervoeren naar de bezienswaardigheden en activiteiten in Stompwijk.

Huygens Festival

In het weekend van 8 – 10 september 2017 vindt ook het Huygens Muziekfestival plaats.

De Stichting Huygens Muziekfestival laat zich inspireren door de vele talenten van Constantijn Huygens, maar ook door die van zijn zoon Christiaan Huygens. Diens talenten en uitvindingen inspireren tot op de dag van vandaag jonge mensen over de hele wereld.

Tijdens de Open Monumentendag spelen diverse ensembles in de verschillende voor publiek toegankelijke monumenten en winkels in het Huygenskwartier.

Zie website www.huygensfestival.openinnovations.nl voor het hele programma.

De Stompwijkse Knip – tweede druk

Het in 2016 uitgegeven boek "De Stompwijkse Knip" geschreven door het duo Peter van Boheemen en Frans Jansen was snel uitverkocht.

Dit boek met 268 pagina's gaat over de ontstaansgeschiedenis van Stompwijk en in het bijzonder over de buurt bij de kruising van de Stompwijkseweg en de Kniplaan.

Door de mooie vormgeving en de fraaie illustraties van kaarten en foto's, is het boek een aanrader voor geïnteresseerden in het Stompwijkse landschap en haar bewoners.

Het is opnieuw uitgegeven en wordt rond 11.00 uur op Boerderij Akkerlust op Stompwijkseweg 55A aangeboden aan wethouder Bianca Bremer, waarna het daar en in de Laurentiuskerk, Doctor van Noortstraat 86 te koop is voor € 25,-.

Seniorenronddrit per bus en gezelschapswagen met paarden (Woej-uitje)

Speciaal voor senioren wordt een rondrit verzorgd met de bus en een door paarden getrokken gezelschapswagen met een bezoek aan enkele monumenten. **Kosten € 6,- p.p. inclusief een lunchpakket.**

Informatiepunten

Stichting Open Monumentendag Leidschendam-Voorburg
www.omd-lv.nl

Bij de stands ter hoogte van Huize Swaensteyn in de Herenstraat, Voorburg, op het kerkplein (Sluiskant, Leidschendam) voor de H. Petrus en Pauluskerk en bij Boerderij Akkerlust in Stompwijk is informatie te verkrijgen over de activiteiten op Open Monumentendag in Leidschendam-Voorburg. De uitgebreide programmakrant is hier verkrijgbaar en het in 2016 uitgebrachte boek *Spraakmakende personen in Voorburgse prentkunst* is hier te koop.

Historische Vereniging Voorburg
www.historischeverenigingvoorburg.nl

In de stand van de Historische Vereniging Voorburg - naast de Oude Kerk in het oude centrum van Voorburg - is informatie te verkrijgen over historisch Voorburg.

Vereniging Erfgoed Leidschendam
www.erfgoedleidschendam.nl

Stand op het kerkplein (Sluiskant, Leidschendam) voor de H. Petrus en Pauluskerk. De gemeente Leidschendam-Voorburg en Vereniging Erfgoed Leidschendam nodigen u uit om mee te lopen met een begeleide wandeling door het historisch centrum van Leidschendam. Om 13.00 uur verzamelen bij de stand. Bestuurslid van Vereniging Erfgoed Leidschendam, Idsard Bosman, is uw gids tijdens de ongeveer 2 uur durende wandeling. De wandeling neemt u mee naar de bijzondere geschiedenis van diverse historische panden en woonhuizen rondom het sluisgebied. Met verhandelingen over bewoners, anekdotes, wetenswaardigheden en ontroerende verhalen.

Stichting Mooi Voorburg
www.mooivoorburg.nl

Traditiegetrouw staat vereniging Mooi Voorburg met haar tent bij de dorpspomp op de hoek van de Herenstraat en de Van Schagenstraat.

Historisch Genootschap De Blauwe Tram
www.blauwetram.nl

In de dubbele stand van Stichting Historisch Genootschap De Blauwe Tram op het Stationsplein in Voorburg is informatie te verkrijgen over de organisatie en over de herenbouwplannen van een echte Blauwe Tram. Bovendien zijn boeken, foto's en ansichtkaarten over spoor en tram verkrijgbaar. De historische trams hebben hun standplaats in de directe nabijheid van de stand. De stichting heeft meegewerkt aan een levendig boek over de geschiedenis van de Blauwe Tramlijn Scheveningen-Den Haag-Voorburg-Leidschendam-Voorschoten-Leiden. Het is de bedoeling dat dit boek nog dit jaar verschijnt. Ook wordt in samenwerking met de stichting aan een boek gewerkt over de Blauwe Tram op de lijn Amsterdam-Haarlem-Zandvoort. Dit boek zal hoogstwaarschijnlijk nog voor de komende feestdagen verschijnen. In het voorjaar van 2018 richt de stichting in Amsterdam een expositie in ter gelegenheid van de opening van de Noord-Zuidlijn.

Stichting Hoekenburg
www.hoekenburg.com

In het weekend van 9/10 en van 16/17 september zijn er vier presentaties in de schuur van de tuinmanswoning in park Hoekenburg aan de Hoekenburglaan 43 in Voorburg: De eerste is gebaseerd op het eerste boek van C. Soonius, dat hij ruim 50 jaar geleden heeft geschreven over bijzondere plekken in Voorburg; De tweede is gebaseerd op het tweede boekje dat hij meer dan 40 jaar geleden schreef; De derde presentatie handelt over Voorburg West, gemaakt door Aad de Wolf en verkregen uit zijn nalatenschap; De vierde presentatie is een eigen geheel nieuw ontwikkelde presentatie over Voorburg West waarvan de première op Open Monumentendag plaatsvindt!

Stichting Oud Stompwijk
www.oudstompwijk.nl

In de Laurentiuskerk in Stompwijk is een unieke Zouaven tentoonstelling te zien (zie artikel elders in deze krant).

Kom de monumenten bekijken en pak de fiets!

Kinderkunst bij monumenten

Het is voor de tweede maal dat Sport en Welzijn Leidschendam-Voorburg (SenW L-V) de handen ineen slaat met het comité van de Open Monumentendag L-V. Doel van Het Grote Kinderkunstproject: basisschoolleerlingen kunstwerken laten maken, deze tentoonstellen in monumenten en zo kinderen (en hun familie en vrienden) stimuleren monumenten in hun eigen gemeente te bezoeken.

Creative lessen

Leerkrachten en lokale kunstenaars verzorgden creatieve lessen op basisscholen over boeren, burgers en buitenlui, het thema van de Open Monumentendagen 2017. Voor het unieke samenwerkingsproject versierden kinderen (6-12 jaar) op kunstzinnige wijze grote houten platen. Deze kunstborden, vervaardigd door Jessica Melis van Atlier 1312, stellen een boer, burger of buitenpersoon voor. Elk bord kreeg zijn eigen stijl, vorm en invulling. Zo werd er gewerkt met verf, stof en afval. Sommige borden zijn vrolijke collages, anderen zijn opgezet als een drieliuk. De borden worden tijdens Open Monumentendag op zaterdag 9 september geëxposeerd bij verschillende monumenten in Leidschendam-Voorburg. Bezoekers kunnen hun hoofd door het houten bord steken, een foto van zichzelf nemen en deze delen op social media.

Waar te vinden?

De gatenborden zijn geplaatst bij de volgende monumenten:

Voorburg:

- Huygens Hofwijck, Westeinde 2 door Basisschool de Lusthof, Voorburg
 - Kinderboekwinkel In de Wolken, Herenstraat 167 door Brede School Voorburg Noord
 - Huize Swaensteyn, Herenstraat 72-74 door Brede School de Wegwijzer
 - Molen De Vlieger, Essepad 3 door Basisschool Pius X, Voorburg Leidschendam:
 - Petrus & Pauluskerk, Sluiskant 28-29 door Brede School de Heuvel
 - Houtzaagmolen De Salamander, De Wiek 19 door Brede School Bovenveen
- #### Stompwijk:
- Laurentiuskerk, Doctor van Noortstraat 86 door Maerten van den Veldeschool

Herenstraat in beeld

In de historische Herenstraat in Voorburg wordt de geschiedenis van het leven en werken van weleer in beeld gebracht met oude foto's van de binnen- en de buitenkant en het toenmalige gebruik van deze monumenten. De bewoners en winkeliers gaven massaal hun enthousiaste medewerking aan dit project; men zocht en stelde oude, unieke foto's ter beschikking, die met begeleidende tekst op posters op de betreffende panden worden tentoongesteld. Ook mochten wij putten uit de grote fotocollectie van de Herenstraat van het gemeentearchief van Leidschendam-Voorburg en uit de fotocollectie van Piet van Dorp. Teksten zijn afkomstig uit De Parels van Baksteen en De Kroniek van Voorburg. Een mooie gelegenheid om veel over de geschiedenis van deze unieke straat te weten te komen! Om uw nieuwsgierigheid extra te prikkelen kunt u de historie van de Herenstraat beleven door het beantwoorden van enkele vragen uit de folder die verkrijgbaar is bij de stand van Open Monumentendag in de Herenstraat voor Huize Swaensteyn. Bij inlevering van de juiste antwoorden wacht u een (historische) verrassing.

Welkom Nieuwe Nederlanders

Nieuwe Nederlanders willen we graag interesseren en op de hoogte brengen van ons cultureel en monumentaal erfgoed. Voor hen organiseren we speciale wandelingen in het Huygenskwartier en rond De Sluis. Verder zijn er speciale rondritten per bus of per fiets in Stompwijk. De informatie over de 3 stadskernen is verkrijgbaar in het Nederlands, maar ook vertaald in Triginya en Arabisch.

Aan de kade bij de H. Petrus en Pauluskerk in Leidschendam ligt een ca. 100 jaar oude en nog werkende baggermolen. De eigenaar geeft demonstraties en er zijn diverse activiteiten voor kinderen. De demonstraties zijn mogelijk gemaakt door "Meeuwisse Beheer en Arno van der Lans (Groenprojecten Madestein)".

Colofon

Deze programmakrant is een uitgave van Stichting Open Monumentendag Leidschendam-Voorburg
www.omd-lv.nl

- › Uitgave: september 2017
- › Redactie: OMD-LV / Rob Hanzon / Kiek de Vreught
- › Vormgeving: Optima Forma bv

Open Monumentendag Leidschendam-Voorburg is mede mogelijk gemaakt door:

en verder m.m.v. Sport en Welzijn Leidschendam Voorburg, Tramweg Stichting, Haags Openbaar Vervoer Museum, Lionsclub Voorburg Prinses Marianne, Rik van Koetsveld, Hoogvliet, Huygens Festival, Meeuwisse Beheer, Groenprojecten Madestein, Raad van Kerken, Fox AOB, Vluchtelingenwerk, Toerclub De Tol, Bistro NR. 11 en vele vrijwilligers.

Stichting Open Monumentendag Leidschendam-Voorburg zet zich in voor het vergroten van belangstelling en draagvlak voor het behoud van het cultuurhistorisch erfgoed bij alle bewoners van de gemeente.

Met dank aan de vrijwillige inzet van eigenaren en beheerders van monumenten, lokale cultuurhistorische verenigingen en overige vrijwilligers.

De inhoud van deze programmakrant is met zorg samengesteld. Stichting Open Monumentendag Leidschendam-Voorburg aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de gegevens. Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend. Informatie mag worden overgenomen of gebruikt met bronvermelding.

www.omd-lv.nl

open
MONUMENTENDAG
Leidschendam-Voorburg

Open monumentendag

Boeren
Burgers
Buitenlui

zaterdag 9 september 2017 | van 10:00u tot 17:00u

Tal van fraaie monumenten gratis geopend voor iedereen

Extra focus op Stompwijk **Herenstraat in beeld**

Programma voor nieuwe Nederlanders **Kinderkunst bij monumenten**

Tentoonstelling Zouaven

BankGiro Loterij open MONUMENTENDAG

www.omb-lv.nl

Open monumentendag

zaterdag 9 september 2017 | van 10:00u tot 17:00 u

Boeren
Burgers
Buitenlui

Opengestelde monumenten

Voorburg

- Buitengoed Dorrepaal
- Villa Het Kruispunt
- Huygens' Hotwijk
- Kinderboekwinkel In de Wolken
- Woon-/winkelpand Herenstraat 141
- Schoolstraat 5
- Fransse Kerk
- Museum Swaensteyn
- Kunsttuin Voorburg
- Huize Swaensteyn
- Oude Kerk
- Sint Martinuskerk
- Molen De Vlieger

Leidschendam

- Raadhuis
- Het Veur Theater
- Houtzaagmolen De Salamander
- H. Petrus en Pauluskerk
- Sluiswachterskantoor
- Dorpskerk

Stompwijk (van 10.00 tot 16.00 uur)

- Dieselsemaal De Antagonist
- Molendriegang (molens niet vanbinnen te bezichtigen)
- Boerderij Akkerlust
- Catharinahoeve
- Sint Laurentiuskerk
- De Bles (v/h Het Blesse Paard)
- Boerderij Weltevreden

Activiteiten

- Focus op Stompwijk
- Herenstraat in beeld
- Programma voor nieuwe Nederlanders
- Tentoonstelling Zouaven
- Kinderkunst (gatenborden) bij monumenten
- Demonstratie historische baggermolens
- Rondleidingen door monumenten
- Ogelspel in het kader van Nationale Orgeldag
- Zaagdemonstraties
- Demonstratie glas-in-lood
- Muziekoptredens i.s.m. Huygensfestival
- Rondrit per bus en gezelschapswagen senioren
- Vervoer met historische trams tussen Voorburg en Den Haag
- Vervoer met klassieke auto's in Stompwijk
- Expositie Kunsttuin Voorburg
- Tentoonstelling Hoekenburg
- Informatiestands van lokale historische verenigingen
- Boekpresentatie en-verkoop tweede druk "De Stompwijkse Knip"
- Expositie prenten uit boek "Sprakmakende personen in Voorburgse prentkunst"

De uitgebreide programmakrant is verkrijgbaar bij de stands van Stichting Open Monumentendag Leidschendam-Voorburg in de Herenstraat in Voorburg, op het kerkplein Sluisant in Leidschendam en bij Boerderij Akkerlust in Stompwijk.

Kijk voor informatie over tijden van openstellingen, activiteiten en de laatste wijzigingen op onze website www.omb-lv.nl. Rond 6 september ontvangen inwoners van de gemeente de programmakrant via Het Krantje.

www.omb-lv.nl

En met medewerking van: Sport en Welzijn Leidschendam-Voorburg, Tramweg Stichting, Haags Openbaar Vervoer Museum, Lionsclub Voorburg Prinses Marianne, Rik van Koetsveld, Hoogvliet, Huygens Festival, Meeuwisse Beheer, Groenprojecten Madestein, Raad van Kerken, Fox AOB, Vluchtelingenwerk, Toerclub De Tol, Bistro NR. 11 en vele vrijwilligers.

Flyer algemeen

open
MONUMENTENDAG
Leidschendam-Voorburg

Open monumentendag

Voor senioren **zaterdag 9 september 2017**

Rondrit met bus en gezelschapswagen

Van 11:00u tot ± 15:30/16:00u | Kosten € 6,00 inclusief lunchpakket

In samenwerking met "Woej-uitjes" organiseert Open Monumentendag Leidschendam-Voorburg speciaal voor senioren een rondrit met bus en een gezelschapswagen getrokken door twee paarden met bezoek aan monumenten en activiteiten in en rondom monumenten.

Opstapplaatsen: Bij de wijk- en dienstencentra De Groene Loper, Oranjehoek, De Plint en Halte lijn 47 op de hoek Rijnlandstraat/Damlaan, maar u kunt ook thuis worden opgehaald. Dit in overleg met Woej.

Aanmelden van 24 augustus t/m 31 augustus 2017 via tel. 070 369 3929 van Woej Centrale Busvervoer (elke werkdag tussen 11.30 en 15.00 uur). Bij aanmelden aangeven waar u wilt opstappen.

Helaas is het aantal zitplaatsen beperkt, dus VOL = VOL. Voor meer informatie kunt u terecht bij: **Pieter van den Kerkhoff (070 369 3233)**

De rondritten worden mogelijk gemaakt door vrijwilligers van Woej busvervoer.

www.omb-lv.nl De rondrit is bestemd voor senioren die goed ter been zijn en die geen hulp nodig hebben bij het in- en uitstappen.

BankGiro Loterij open MONUMENTENDAG

En met medewerking van: Sport en Welzijn Leidschendam-Voorburg, Tramweg Stichting, Haags Openbaar Vervoer Museum, Lionsclub Voorburg Prinses Marianne, Rik van Koetsveld, Hoogvliet, Huygens Festival, Meeuwisse Beheer, Groenprojecten Madestein, Raad van Kerken, Fox AOB, Vluchtelingenwerk, Toerclub De Tol, Bistro NR. 11 en vele vrijwilligers.

Flyer senioren

Welkom Nieuwe Nederlanders!

Op Open Monumentendag zijn monumenten gratis te bezichtigen die anders gesloten zijn of waar anders voor betaald moet worden. Monumenten kunnen oude woningen zijn, boerderijen, kerken, molens, herbergen, tuinen, kastelen, bruggen, begraafplaatsen. In monumenten ziet men hoe vroeger gewoond en gewerkt werd. Het thema in 2017 is Boeren, Burgers, Buitenlui.

Er wordt veel aandacht besteed aan de monumenten van de burgers en de boeren. Ook willen we graag nieuwe Nederlanders kennis laten maken met de monumenten in onze woonplaats. Daarvoor hebben we een speciaal programma gemaakt, waarin ook activiteiten voor kinderen zijn opgenomen.

Er kan gekozen worden uit de volgende mogelijkheden:

1. Zelf naar Leidschendam, Stompwijk of Voorburg gaan
(met Nederlands maatje).

In de stands van Open Monumentendag zijn folders aanwezig van de monumenten in het Arabisch en Tigrinya.

Bezoeken met busjes waarvoor ingeschreven moet worden:

2. Wandeling met gids naar monumenten in Voorburg

Vertrek vanaf: Valkhof 67, Leidschendam
 Vervoer: Met busjes naar het centrum van Voorburg (beperkt plaats)
 Duur: Ongeveer 2 uur (vertrek tussen 11.45 en 13.30 uur)
 Monumenten: Huygens' Hofwijk, Oude of Martinikerk, Huize Swaensteyn, Herenstraat
 Inschrijven: Van 21 augustus – 28 augustus bij Vluchtelingenwerk bij het secretariaat

3. Wandeling met gids naar monumenten in Leidschendam

Vertrek vanaf: Fransstraat 16, Voorburg
 Vervoer: Met busjes naar Leidschendam (beperkt plaats)
 Duur: Ongeveer 2 uur (vertrek tussen 11.00 en 14.00 uur)
 Monumenten: H.H. Petrus en Pauluskerk, De Dorpskerk, Houtzaagmolens De Salamander, De Sluis
 Inschrijven: Van 21 augustus – 28 augustus bij Fox AOB bij eigen docent

4. Rondrit met gids naar monumenten Stompwijk

Vertrek vanaf: Fransstraat 16, Voorburg
 Vervoer: Met busjes naar Stompwijk (beperkt plaats)
 Duur: Ongeveer 3 uur (vertrek om 11.00 en 12.45 uur)
 Monumenten: Molendriegang, Dieselgemaal De Antagonist, De Bles, Akkerlust, Boerderij Weltevreden, St Laurentiuskerk.
 Inschrijven: Van 21 augustus – 28 augustus bij Fox AOB bij eigen docent

5. Fietstocht met gids naar Stompwijk

Vertrek vanaf: Viaduct Leidschendam
 Vervoer: Eigen fiets
 Tijdstip: 11.00 uur verzamelen bij: Toerclub de Tol, Sportpark de Star 51, 2266 NA Leidschendam
 Duur: Ongeveer 3 uur
 Monumenten: Molendriegang, Dieselgemaal De Antagonist, De Bles, Akkerlust, Boerderij Weltevreden, St Laurentiuskerk
 Inschrijven: Van 21 augustus – 28 augustus bij Vluchtelingenwerk

Folder 'Welkom nieuwe Nederlanders'

De stands van Open Monumentendag zijn op de volgende plaatsen te vinden:

In Voorburg:

In de Herenstraat bij Huize Swaensteyn

In Leidschendam:

Bij de H.H. Petrus en Pauluskerk

In Stompwijk:

Bij boerderij Akkerlust, Stompwijkseweg 55a

Adressen aanmeldingspunten:

- Fox AOB, Fransstraat 16, Voorburg
- Vluchtelingenwerk, Valkhof 67, Leidschendam

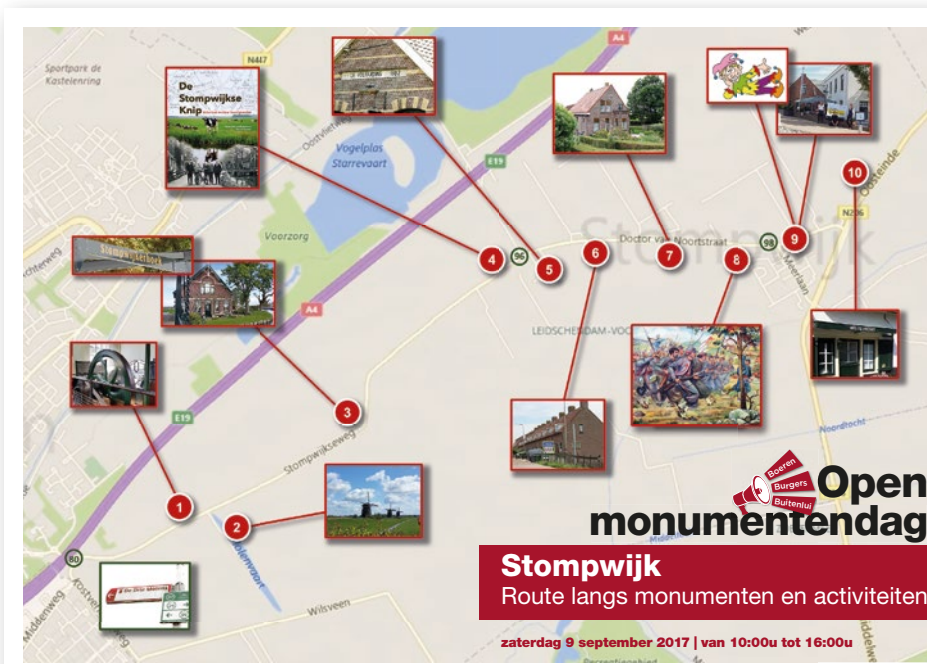
Algemene informatie:

annebet.willink@omd-tv.nl

En met medewerking van: Sport en Welzijn Leidschendam-Voorburg, Tramweg Stichting, Haagse Openbaar Vervoer Museum, Lionsclub Voorburg Prinses Marianne, Rik van Koetsveld, Hoogvliet, Huygens Festival, Meeuwisse Beheer, Groenprojecten Madestein, Raad van Kerken, Fox AOB, Vluchtelingenwerk, Toerclub De Tol, Bistro NR. 11 en vele vrijwilligers.

Folder Rondrit Stompwijk

1672 gebouwd om de polder droog te maken en het water uit te slaan op de Stompwische Vaert. Dit was nodig omdat de polder door verening in een gebied met legakkers en petgaten en grote plassen was veranderd. Aanvankelijk werden twee molenviergangen gebouwd. Al in de 17de

Doctor van Noortstraat 2 In 1882 liet het Waterschap De Ormmedyk het gemaal De Volharding bouwen. De detaillering bestaat voornamelijk uit het toepassen van gele stenen, die accenten leggen in de gevels. Deze accenten zijn gebaseerd op stijlementen uit

En met medewerking van: Sport en Welzijn Leidschendam-Voorburg, Tramweg Stichting, Haags Openbaar Vervoer Museum, Lionsclub Voorburg Prinses Mariamme, Rik van Koetsveld, Hoogvliet, Huygens Festival, Meeuwisse Beheer, Groenprojecten Madestein, Raad van Kerken, Fox AOB, Vluchtelingenwerk, Toerclub De Tol, Bistro NR. 11 en vele vrijwilligers.

Boeren Burgers Buitenlui

ance, zoals het citeren van f- en sluitstenen. Het gebouw van de weg aan fietspad 90

Hier vindt om 10.00 uur de opening van de Open Monumentendag plaats door wethouder Bianca Bremer. De opening wordt opgeluisterd met muziek van Fanfare Juliana uit Stompwijk. Er zijn regelmatig rondleidingen door kerk, kerktoren en kerkbos. Er is informatie over de historie van de kerk, en ook zijn vele kerkattributen te bezichtigen. Beklim de klokkentoren. Bekijk de Zouvententoonstelling georganiseerd door de Stichting Oud Stompwijk.

De Bles - Doctor van Noortstraat 154
Een pand met 330 jaar geschiedenis, een icoon in Stompwijk. Om 16.00 uur start het Zomercarnaval in Stompwijk met een optocht met loopgroepen vanaf Elmeco, Doctor van Noortstraat 5 met aansluitend groot carnavalsfeest op het plein voor De Bles.

Boerderij Weltevreden - Oostende 21
De 17de eeuwse boerderij Weltevreden behoort tot de oudste boerderijen in Stompwijk. Veel bijzonderheden van deze prachtige boerderij zijn vanaf het erf te zien. De boerderij zelf is niet open, maar op fotopanelen is veel van de geschiedenis van de boerderij te zien. Bewoners verzorgen rondleidingen en de eigenaar geeft demonstraties rietdakkien.

En met medewerking van: Sport en Welzijn Leidschendam-Voorburg, Tramweg Stichting, Haags Openbaar Vervoer Museum, Lionsclub Voorburg Prinses Mariamme, Rik van Koetsveld, Hoogvliet, Huygens Festival, Meeuwisse Beheer, Groenprojecten Madestein, Raad van Kerken, Fox AOB, Vluchtelingenwerk, Toerclub De Tol, Bistro NR. 11 en vele vrijwilligers.

nd-iv.nl

Bronnen: o.a. De Parels van Baksteen

Open Monumentendag

Open Monumentendag Leidschendam-Voorburg

Boeren Burgers Buitenlui

Open monumentendag

Beste bezoeker van de Open Monumentendag 2017

Het Huygenskwartier is van oorsprong een belangrijke plaats waar burgers woonden en waar - door de handel - boeren, burgers en buitenlui met elkaar verbonden waren.

Hoe zag de Herenstraat er vroeger uit, wat voor winkels en horecavoorzieningen waren er toen, hoe verplaatsten de mensen zich, wat voor kleding droegen zij? Het is allemaal te zien (en te lezen) op de posters in de etalages.

Daarom spelen de Herenstraat en de Wielemakersslop een belangrijke rol op deze Open Monumentendag met het thema "boeren, burgers en buitenlui". Een thema waarbij de nadruk ligt op de mensen en op hun onderlinge economische en culturele relaties.

Om uw nieuwsgierigheid extra te prikkelen kunt u de historie van de Herenstraat beleven door het beantwoorden van enkele vragen op de achterkant van deze folder. Bij inlevering van de juiste antwoorden wacht u een (historische) verrassing.

Naast de openstelling van monumenten kunt u vandaag kennismaken met ons historische erfgoed door middel van een fototentoonstelling in de etalages van de panden in de Herenstraat.

Wij wensen u veel plezier.

Stichting Open Monumentendag Leidschendam-Voorburg

met dank aan de eigenaren van de panden.

Voor meer informatie en bronvermeldingen: zie onze website www.odd-iv.nl

En met medewerking van: Sport en Welzijn Leidschendam-Voorburg, Tramweg Stichting, Haags Openbaar Vervoer Museum, Lionsclub Voorburg Prinses Mariamme, Rik van Koetsveld, Hoogvliet, Huygens Festival, Meeuwisse Beheer, Groenprojecten Madestein, Raad van Kerken, Fox AOB, Vluchtelingenwerk, Toerclub De Tol, Bistro NR. 11 en vele vrijwilligers.

Vragen bij posters Herenstraat

Vragenlijst Herenstraat | Versie A

Vraag 1 Van welk bijzonder vervoermiddel maakte men volgens de informatie bij Herenstraat 10 gebruik in 1907?

Antwoord:

Vraag 2 Wat was een tijd lang de naam van de Wielemakersslop? (zie Wielemakersslop 1b)

Antwoord:

Vraag 3 Wat is de overeenkomst van Herenstraat 31 met Horwijk?

Antwoord:

Vraag 4 Wat is het kenmerk van een diephuis zoals het pand op nummer 48?

Antwoord:

Vraag 5 Wat voor werk deed een warmoezier? Tip: zie bij pand op nr. 61.

Antwoord:

Vraag 6 Wat voor bouwstijl heeft de winkelpui van het pand op nr. 78 vanaf 1896?

Antwoord:

Vraag 7 Bij het pand Herenstraat 104 treffen we ijsselsteentjes aan de zijgevel aan. Dit verraadt uit welke tijd dit pand stamt. Uit welke eeuw?

Antwoord:

Vraag 8 Wat verkocht de firma Verbakel op de Herenstraat 119 vanaf 1952?

Antwoord:

Vraag 9 Welke firma van de Herenstraat 130 adverteerde in 1929 voor behangen en stoffen en wie was de architect van dit pand

Antwoord: Firma

Antwoord: Architect

open
MONUMENTENDAG
Leidschendam-Voorburg

Boeren
Burgers
Buitenlui

Open monumentendag

zaterdag 9 september 2017 | van 10:00u tot 17:00u

De Stompwijkse Knip

Tal van fraaie monumenten gratis geopend voor iedereen

Extra focus op Stompwijk Kinderkunst bij monumenten

Programma voor nieuwe Nederlanders Veel aantrekkelijke activiteiten

Unieke Zouaven tentoonstelling Herenstraat in beeld

t f Zie www.umd-iv.nl voor het hele programma

BankGiro Loterij

open
MONUMENTENDAG

Diverse advertenties in Het Krantje

open
MONUMENTENDAG
Leidschendam-Voorburg

Boeren
Burgers
Buitenlui

Open monumentendag

zaterdag 9 september 2017 | van 10:00u tot 17:00u

Tal van fraaie monumenten gratis geopend voor iedereen

Extra focus op Stompwijk Kinderkunst bij monumenten

Programma voor nieuwe Nederlanders Veel aantrekkelijke activiteiten

Unieke Zouaven tentoonstelling Herenstraat in beeld

t f Zie www.umd-iv.nl voor het hele programma

BankGiro Loterij

open
MONUMENTENDAG

open
MONUMENTENDAG
Leidschendam-Voorburg

Boeren
Burgers
Buitenlui

Open monumentendag

zaterdag 9 september 2017 | van 10:00u tot 17:00u

Tal van fraaie monumenten gratis geopend voor iedereen

Extra focus op Stompwijk Kinderkunst bij monumenten

Programma voor nieuwe Nederlanders Veel aantrekkelijke activiteiten

Unieke Zouaven tentoonstelling Herenstraat in beeld

t f Zie www.umd-iv.nl voor het hele programma

BankGiro Loterij

open
MONUMENTENDAG

Open
MONUMENTENDAG
Leidschendam-Voorburg

Open monumentendag

zaterdag 9 september 2017 | van 10:00u tot 17:00u

Tal van fraaie monumenten gratis geopend voor iedereen

Extra focus op Stompwijk

Herenstraat in beeld

Programma voor nieuwe Nederlanders

Kinderkunst bij monumenten

Tentoonstelling Zouaven

En met medewerking van: Sport en Welzijn Leidschendam-Voorburg, Tramweg Stichting, Haags Openbaar Vervoer Museum, Lionsclub Voorburg Prinses Marianne, Rik van Koetsveld, Hoogvliet, Huygens Festival, Meeuwse Beheer, Groenprojecten Madestein, Raad van Kerken, Fox AOB, Vluchtelingenwerk, Toerclub De Toi, Bistro NR. 11 en vele vrijwilligers.

www.omd-lv.nl

Spandoeken boven de straat

Driehoeksborden op straat

Flyer 'Kinderkunstproject'

Open MONUMENTENDAG Leidschendam-Voorburg

Herenstraat 79A

Aan het einde van de 19de eeuw bevond zich in dit pand de kruidenierswinkel van A.J. de Bruyn.

Als hofleverancier van Prinses Marianne kon zijn winkel uitgroeien tot een comestibleszaak; een winkel voor verfijndere etenswaren.

De huidige winkelpui dateert uit 1933. Helaas moest dit pand in 1932 openbaar worden verkocht.

Op de zijgevel is reclame te zien voor Rademaker Hopjes, Haga, Meco, Thee.

www.ond-lv.nl

Bronnen: kroniek van Voorburg, van Dorps Voorburg, BeeldBank en Foto's van Nazim van de Gemeente Leidschendam-Voorburg

Poster Herenstraat

Colofon

Dit is een uitgave van de Stichting Open Monumentendag Leidschendam – Voorburg (OMD-LV) | Parkweg 275, 2271 BC Voorburg | T 070 – 369 1584 | E info@omd-lv.nl | www.omd-lv.nl | KvK te Den Haag 27368088

Uitgave: oktober 2017 | Foto's Marianne Knijnenburg en Kiek de Vreught | Vormgeving: Optima Forma bv

Stichting Open Monumentendag Leidschendam - Voorburg zet zich in voor het vergroten van belangstelling en draagvlak voor het behoud van het cultuurhistorisch erfgoed bij alle bewoners van de gemeente.

De inhoud van dit verslag is met zorg samengesteld. OMD-LV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de gegevens. Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend. Informatie mag worden overgenomen of gebruikt met bronvermelding.